

UCHWAŁA NR .....

RADY GMINY LUBSZA
z dnia .....

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubsza
na lata 2026 -2035**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zmianami ¹) oraz art. 16 b i art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025r. poz. 1214 z późn. zmianami ²) Rada Gminy Lubsza uchwala, co następuje :

- § 1.** Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubsza na lata 2026-2035 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** . Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubsza.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

---

¹ (zm. tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1436)

² (zm. tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1302)

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LUBSZA
NA LATA 2026-2035

2026

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.	
OBSZARY PROBLEMOWE	9
1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	9
2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA	17
3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN ...	23
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ	33
5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	37
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	43
7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.	47
8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	48
9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA	51
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	54
11. KWESTIA UCHODźCÓW	56
12. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	57
13. ANALIZA SWOT	72
14. WNIOSKI Z DIAGNOZY	77
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	79
V. PROGRAMY I PROJEKTY.....	89
VI. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	90
VII. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	100
SPIS TABEL I WYKRESÓW	104

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubsza została przygotowana na lata 2026-2035. Powstała w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubszy w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z sześciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu.

Druga część strategii obejmuje ogólną charakterystykę gminy, z kolei trzecia część zawiera diagnozę sytuacji społecznej na jej terenie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne; Potencjał gospodarczy i problem bezrobocia; Przewycięzanie trudnych sytuacji*

życiowych i wspieranie rodzin, Sytuacja demograficzna i Proces starzenia się, Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc domowa; Edukacja i Wychowanie, Opieka nad dziećmi do lat 3.; Kultura, Sport, Rekreacja i Turystyka; Ekonomia społeczna i solidarna; Bezpieczeństwo publiczne; Kwestia uchodźców.

W czwartej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W piątej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Szósta część strategii zawiera informację na temat jej zgodności z innymi dokumentami strategicznymi, które zostały opracowane na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym.

W siódmej części dokumentu przedstawiono informację na temat sposobu realizacji strategii oraz prowadzenia jej monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubsza na lata 2026-2035 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Lubsza jest gminą wiejską, położoną w zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim. Sąsiaduje z miastem Brzeg i gminą Skarbimierz w powiecie brzeskim, gminami Namysłów i Świerczów w powiecie namysłowskim, gminą Popielów w powiecie opolskim a także z gminami Oława i Jelcz-Laskowice w powiecie oławskim, w województwie dolnośląskim.

Gmina Lubsza zajmuje powierzchnię 212,71 km², co stanowi 24,27% powierzchni powiatu, będąc pod względem powierzchni największą gminą w województwie. W jej skład wchodzi sołectwa: Błota, Borucice, Czepielowice, Dobrzyń, Garbów, Kościerzycy, Lubicz, Lubsza, Mąkoszyce, Michałowice, Myśliborzyce, Nowe Kolnie, Nowy Świat, Piastowice, Pisarzowice, Raciszów, Rogalice, Roszkowice, Szydłowice, Śmiechowice i Tarnowiec. Siedziba władz gminy znajduje się w Lubszy, oddalonej o niespełna 10 km od Brzegu, nieco ponad 45 km od Wrocławia i ok 50 km od Opola.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 39 z Brzegu do Namysłowa, droga wojewódzka nr 457 z Pisarzowic do Opola, a także linia kolejowa nr 277 relacji Opole – Wrocław ze stacjami kolejowymi w Rogalicach i Tarnowcu Brzeskim oraz przystankami w Borucicach i Mąkoszycach. Układ komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych i gminnych.

Gmina położona jest na styku Równiny Oleśnickiej i Pradoliny Wrocławskiej w dolinie Odry, częściowo poniżej jej poziomu. Na obszarze gminy występują chronione formy przyrody – jest to fragment Stobrowskiego Parku Krajobrazowego oraz rezerваты przyrody: Leśna Woda, Lubsza, Rogalice, Barucice i Śmiechowice.

Pierwsze wzmianki o Lubszy pochodzą z 1264 r. Wówczas miejscowość została wymieniona w łacińskim dokumencie wydanym przez kancelarię księcia Henryka III Białego. Na terenie gminy zachowały się ciekawe obiekty zabytkowe, głównie o charakterze sakralnym. Zalicza się do nich m.in.: kościół ewangelicki, obecnie parafia katolicka Najświętszej Panny Marii z 1822 r., plebania ewangelicka, obecnie szkoła, z połowy XIX w.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.

OBSZARY PROBLEMOWE

1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup, których zasoby – materialne, kulturowe i społeczne są ograniczone w stopniu wykluczającym je z normalnego sposobu życia w kraju, w którym mieszkają. Wyróżnia się dwie postaci ubóstwa: absolutne i relatywne. Ubóstwo absolutne definiowane jest jako niemożność zaspokojenia potrzeb uznawanych za podstawowe, natomiast ubóstwo relatywne jest przedstawiane jako forma nadmiernej nierówności społecznej.

Wykluczenie jest sytuacją oznaczającą niemożność uczestnictwa w życiu społecznym na jego wielu płaszczyznach – w życiu gospodarczym, politycznym i kulturowym poprzez brak dostępu do zasobów, dóbr i instytucji lub ograniczenie praw. Wykluczenie dotyka i może dotyczyć m.in. osoby w kryzysie bezdomności, starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, w konflikcie z prawem, naruszające normy społeczne, ubogie, o ograniczonym dostępie do informacji.

Działania zapobiegające ubóstwu i wykluczeniu zawarte są m.in. w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030". Głównym ich założeniem jest tworzenie dla ludzi borykających się z ubóstwem i wykluczeniem perspektyw, szans i sposobności oraz zasobów, które przywrócą im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Dla efektywnego podjęcia działań zaradczych istotne jest ustalenie źródeł problemu, a te w przypadku ubóstwa znajdują się zarówno w czynnikach ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. Przyczyny ubóstwa dzieli się na trzy grupy: osobowe, subiektywne oraz obiektywno-strukturalne. Przyczyny należące do pierwszej grupy są niezależne od jednostki i zalicza się do nich kalectwo, niepełnosprawność umysłową i fizyczną, choroby długotrwałe czy podeszły wiek. Osoby znajdujące się w tej grupie trafiły tam m.in. poprzez wady wrodzone, choroby czy w wyniku tragicznych zdarzeń losowych i nie są w stanie zapewnić sobie minimum egzystencji oraz brać swobodnego udziału w życiu społecznym. Druga grupa to obszar czynników subiektywnych, do której należą przyczyny zależne od jednostki. Zaliczamy do niej postawy i cechy charakteru osób dotkniętych przez ubóstwo, a są to m.in.: odmienny system wartości od

powszechnie obowiązującego w danej społeczności, brak zasad, niechęć do pracy, a także do nauki, nieuczciwość, niezaradność i niegospodarność, lenistwo. Grupa trzecia to przyczyny obiektywno-strukturalne – niezależne od woli jednostki czy grupy. Zalicza się do niej pomoc udzielaną przez państwo, gdyż poprzez świadczenia socjalne lub inne działania społeczeństwo może także utracić motywację do pracy i kształcenia się.

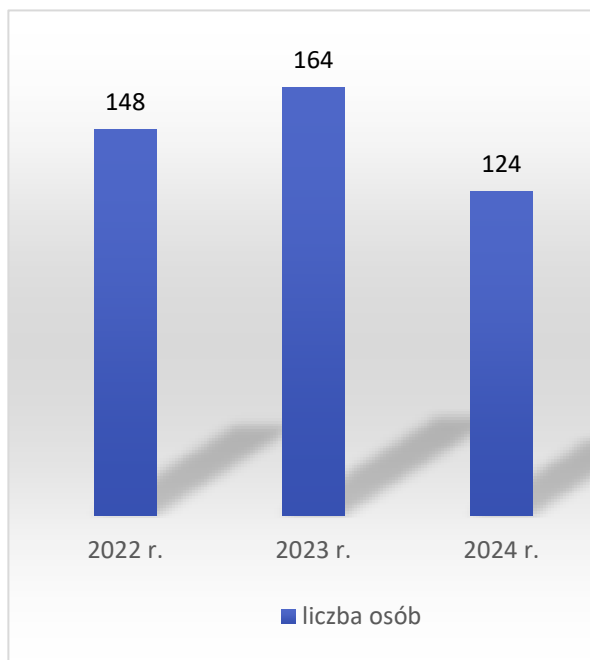
Ubóstwo i wykluczenie mogą mieć podobne przyczyny, zwykle różnorodne występujące na poziomie bliższym jednostce i rodzinie oraz odnoszące się do całych społeczeństw. Zagrożeniami są m.in.: starość, niepełnosprawność, choroby, śmierć w rodzinie, rozwód, konflikt z prawem, wychowanie się w rodzinie dysfunkcyjnej, z niskimi zasobami materialnymi i kulturowymi; dyskryminujące zachowania w miejscu pracy, zderzenie z negatywnymi stereotypami (z uwagi na płeć, pochodzenie, religię, kolor skóry).

Jak wynika z informacji Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. co dziesiętnasta osoba w gospodarstwach domowych w Polsce żyła poniżej progu zagrożenia ubóstwem skrajnym. W latach 2023-2024 zasięg ubóstwa skrajnego ogółem zwiększył się z ok. 1,7 mln w 2022 r. do 2,5 mln w 2023 r. Wzrost skrajnego ubóstwa i wykluczenia społecznego nastąpił w rodzinach z dziećmi, wśród seniorów, osób z niepełnosprawnością a nawet w rodzinach utrzymujących się z pracy. W 2023 r., w stosunku do 2022 r., przybyło ponad pół miliona dzieci i blisko pół miliona seniorów oraz prawie milion osób pracujących, które żyją w skrajnym ubóstwie. W 2024 r. nastąpiło zmniejszenie zasięgu zagrożenia ubóstwem skrajnym (z 6,6% do 5,2% osób w gospodarstwach domowych). Spadek ten był jednak mniejszy niż wspomniany wzrost pomiędzy rokiem 2022 a 2023. Jednocześnie w 2024 r. zwiększył się zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym (o 1,1 p. proc. do 13,3%), a zmniejszył zasięg zagrożenia ubóstwem ustawowym (o 1,5 p. proc. z 4,1% do 2,6%, przy niezmiennych od 2022 r. progach zagrożenia tym rodzajem ubóstwa).

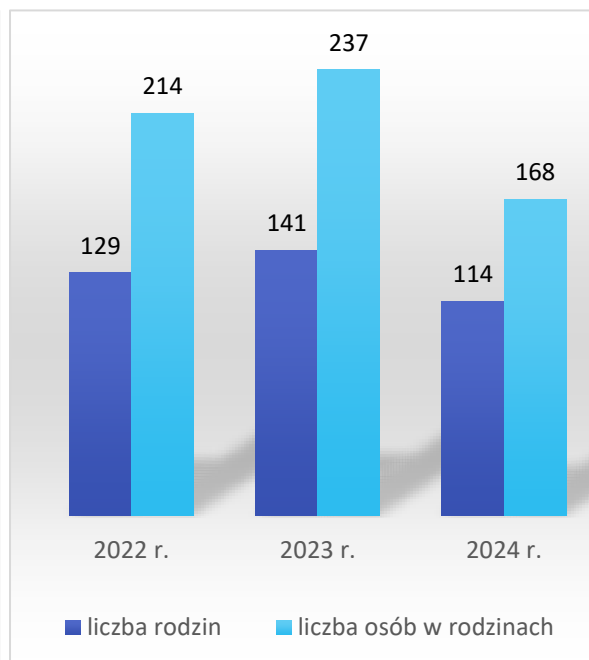
Po wzroście w 2023 r., w 2024 r. liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Lubsza, zmniejszyła się (148 w 2022 r., 164 w 2023 r., 124 w 2024 r.). Podobna prawidłowość miała miejsce w odniesieniu do liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, w tym świadczenie pieniężne (odpowiednio: 214 i 199 w 2022 r., 237 i 236 w 2023 r. 168 i 164 w 2024 r.). Jednocześnie stale spadała liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie niepieniężne (z 51 w 2022 r. do 27 w 2024 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia

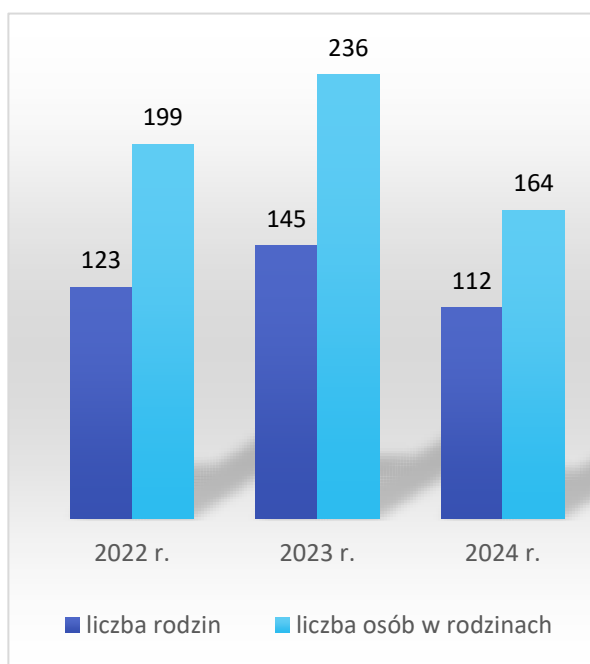

Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie

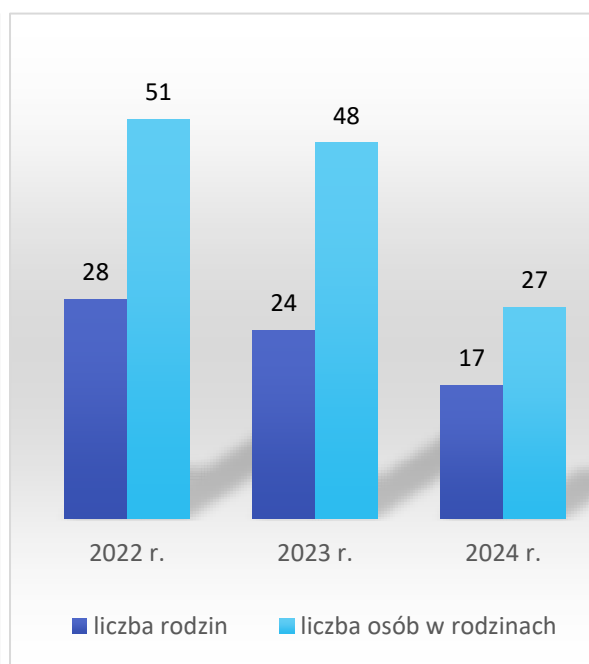

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne

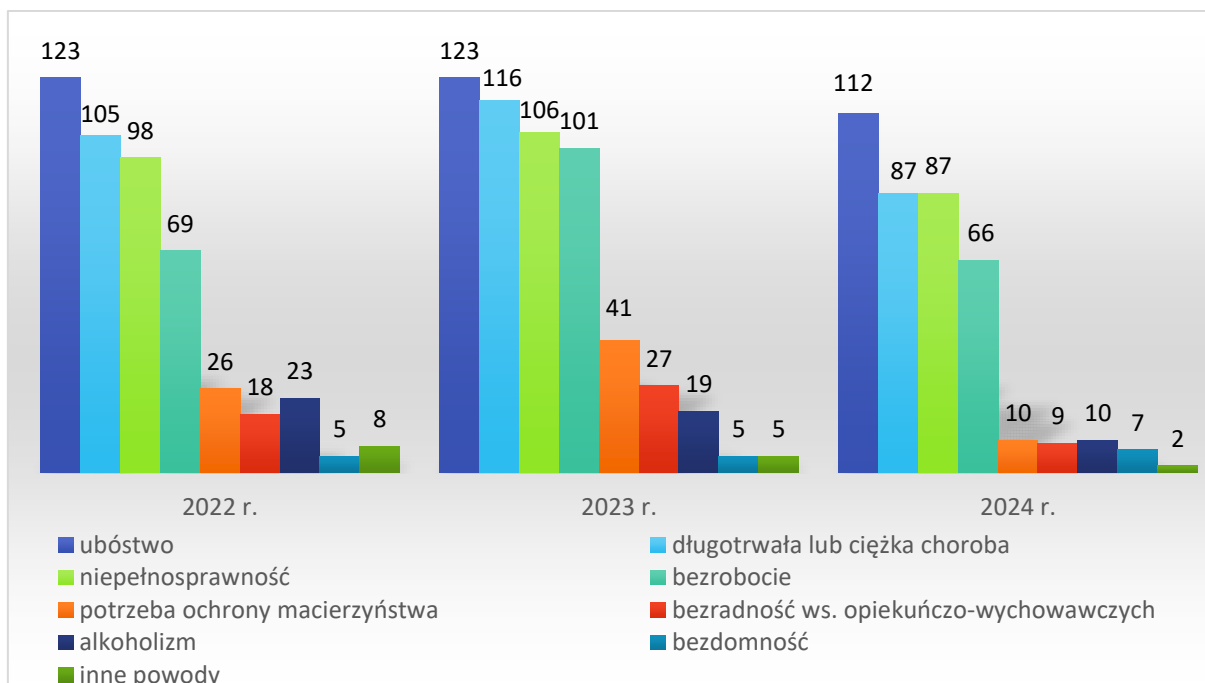
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2022-2024 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny żyjące w ubóstwie, dotknięte niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą i bezrobociem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Na tym samym poziomie (123) utrzymała się w latach 2022-2023 liczba odbiorców pomocy społecznej żyjących w ubóstwie, po czym w 2024 r. zmniejszyła się (do 112). Z kolei po wzroście w 2023 r., w kolejnym roku spadła liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu bezrobocia (69 w 2022 r., 101 w 2023 r., 66 w 2024 r.), niepełnosprawności (98 w 2022 r., 106 w 2023 r., 87 w 2024 r.); długotrwałej lub ciężkiej choroby (105 w 2022 r., 116 w 2023 r., 87 w 2024 r.); wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności (26 w 2022 r., 41 w 2023 r., 10 w 2024 r.), mających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (18 w 2022 r., 27 w 2023 r., 9 w 2024 r.).

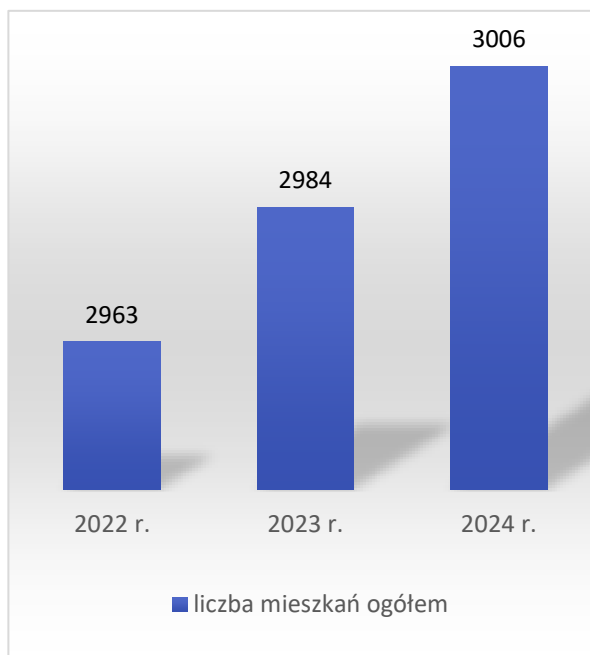
Według badań Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. w Polsce na najem lokali mieszkalnych oraz tymczasowych pomieszczeń z mieszkaniowego zasobu gminy oczekiwało 126 tys. gospodarstw domowych, w tym na najem socjalny w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych oczekiwało 40 tys. gospodarstw

domowych, a na najem tymczasowych pomieszczeń 16,5 tys. W 2024 r. liczba oczekujących na najem lokali mieszkalnych zmniejszyła się do 119,3 tys. gospodarstw domowych. Polska ma jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców (392) wśród krajów Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika z kolei, że na każdego mieszkańca Polski przypada 1,2 pokoju – to jeden z najgorszych wyników wśród krajów Wspólnoty. Blisko 37% Polaków mieszka w przeludnionych mieszkaniach. Problemem jest nie tyle ogólny brak mieszkań, lecz ich lokalizacja i jakość. A kolejnym wyzwaniem znaczna grupa osób pozostających w tzw. luce czynszowej, czyli tych, których nie stać na zaciągnięcie kredytu hipotecznego i jednocześnie niespełniających kryteriów uzyskania mieszkania komunalnego.

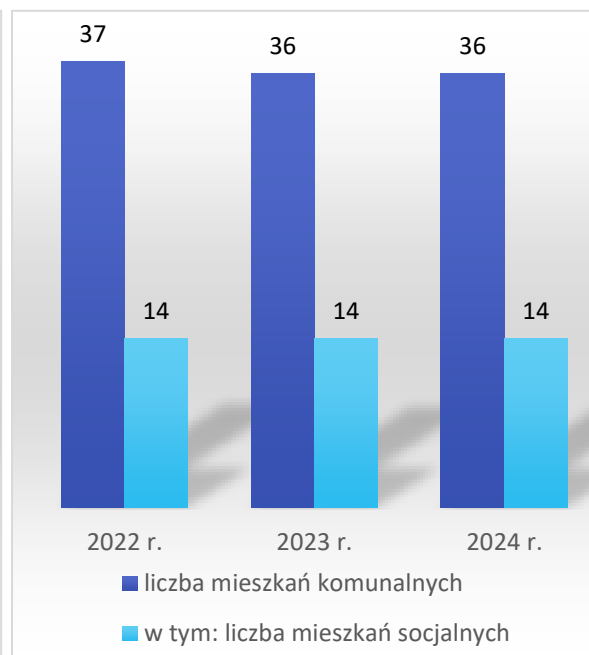
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 liczba mieszkań w gminie stale zwiększała się (z 2.963 w 2022 r. do 3.006 w 2024 r.). Z kolei z informacji Urzędu Gminy w Lubszy wynika, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych w gminie oraz wydzielonych spośród nich lokali socjalnych pozostawała na zbliżonym poziomie (odpowiednio 37 i 14 w 2022 r. i po odpowiednio 36 i 14 w latach 2023-2024).

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2022-2024

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy w Lubszy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 98,1% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 97,5% i 93,6% mieszkań, a centralne ogrzewanie 86,4% mieszkań.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i osłonowe przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	4	3	2
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych	6 082	5 051	9 858
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki osłonowe	880	0	249
wartość przyznanych dodatków osłonowych	605 743	0	98 403

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Dodatkowo, w latach 2022-2024, w ramach tarczy antyinflacyjnej, w związku z ustawą o wsparciu odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła oraz o bonie energetycznym, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw oraz inne ustawowe dodatki, jak np. bon energetyczny.

Problem ubóstwa i wykluczenia w szczególny sposób dotyka osoby będące w kryzysie bezdomności. Bezdomność wynika z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn – zwykle jest to rozpad rodziny, uzależnienia, brak pracy, przemoc domowa, zadłużenia i eksmisja, nierzadko zaburzenia osobowości.

W nocy z 28 na 29 lutego 2024 r. po raz szósty przeprowadzono Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych, którego realizacja koordynowana była przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W momencie realizacji badania zdiagnozowano 31.042 osób w kryzysie bezdomności, w tym 80% mężczyzn i 20%

kobiet, ponadto, osoby poniżej 18 roku życia stanowiły 5% ogólnej liczby osób w kryzysie bezdomności.

W porównaniu z danymi z poprzednich ogólnopolskich badań w tym zakresie, na przestrzeni ostatnich 7 lat liczba osób w kryzysie bezdomności w Polsce waha się pomiędzy 30 tysiącami (badanie z 2019 r.) a 33 tysiącami (badanie z 2017 r.) i wynosi obecnie 31 tysięcy. Nastąpił wzrost liczby kobiet w kryzysie bezdomności a spadek liczby mężczyzn.

Raport EAPN Polska wykazał, że kryzys uchodźczy związany z wojną w Ukrainie ujawnił nowe wymiary problemu bezdomności, które nie są w pełni uchwycone przez ministerialne badanie liczby osób bezdomnych. Duża część uchodźców, którzy są faktycznie bezdomni, nie została uwzględniona w badaniu przeprowadzonym z inicjatywy Ministerstwa. Raport EAPN Polska ujawnia, że o 54% wzrosła liczba dzieci doświadczających bezdomności i są to głównie dzieci ukraińskie.

Do głównych przyczyn bezdomności wykazanych w badaniu ministerialnym zalicza się: uzależnienie od alkoholu (19%); konflikt rodzinny (17%) i eksmisja/wymeldowanie z mieszkania (11%); rozpad związku (8%), bezrobocie/utrata pracy (7%) oraz zły stan zdrowia/niepełnosprawność (7%).

Większość osób bezdomnych ma wykształcenie zawodowe – 41% oraz podstawowe – 29%; wykształcenie średnie zadeklarowało 17% badanych. Co istotne w 2024 r. w odniesieniu do 2019 r. o 57% zwiększyła się liczba osób w kryzysie bezdomności posiadających wykształcenie wyższe i obecnie stanowią oni 4% ogółu osób w kryzysie bezdomności.

Udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom w kryzysie bezdomności to zadanie własne gmin. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób w kryzysie bezdomności i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Lubsza zjawisko bezdomności występuje, ale nie przybiera rozmiarów problemu, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy. Osobom w kryzysie bezdomności udzielane są świadczenia pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych, a także są one kierowane do placówek zapewniających schronienie.

W latach 2022-2024 pomocą społeczną z powodu bezdomności objęto w gminie odpowiednio 5, 5, 7 osób. Gmina zapewniła im pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, w tym w schronisku z usługami opiekuńczymi. Koszt udzielenia schronienia zwiększał się z roku na rok i wyniósł odpowiednio 34.447 zł, 43.642 zł i 48.474 zł.

Mieszkańcy gminy w kryzysie bezdomności mogą być kierowani do schronisk dla osób bezdomnych prowadzonych przez: Koło Brzeskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta z siedzibą w Pępicach, Koło Bielickie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta z siedzibą w Bielicach, Caritas Diecezji Kieleckiej w Świniarach oraz Stowarzyszenie Monar w Kędzierzynie-Koźlu i w Zopowych. Placówka w Kędzierzynie Koźlu przyjmuje także kobiety, a w Zopowych matki z dziećmi, natomiast schronisko w Bielicach świadczy usługi opiekuńcze bezdomnym mężczyznom. Wszystkie placówki zapewniają schronienie, gorący posiłek, pracę socjalną, pomoc rzeczową.

Istotną formą wykluczenia jest wykluczenie komunikacyjne. Jest ono przeszkodą w realizacji konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich, przy czym określanie potrzeb w zakresie komunikacji i zaspokajanie ich leży obecnie w gestii samorządów. Warto wyjaśnić, iż problem definiowany jako prawa i wolności obywatelskie ma bardzo przyziemny aspekt, a mianowicie są to utrudnienia w dojeździe do pracy, niemożność dotarcia do placówki służby zdrowia w razie choroby, do instytucji gminnych w razie potrzeby skorzystania z jakiejś formy pomocy, do placówek wsparcia dziennego i samopomocy (np. dziennego domu pobytu, klubu seniora, klub AA, placówek kulturalnych, jak np. biblioteka). Problem dotyczy szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości a nasilił się w okresie pandemii Covid-19 wobec bankructw części przewoźników i zmniejszenia liczby tras, przystanków oraz częstotliwości kursów.

Do 2019 r. w Polsce dominowały przewozy uruchamiane przez przewoźników komercyjnych. Jednostki samorządu terytorialnego nie podejmowały się organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej, argumentując swoje decyzje brakiem wsparcia finansowego na uruchomienie takich przewozów. W celu zachęcenia samorządów do organizacji połączeń autobusowych, resort infrastruktury przygotował mechanizmy wsparcia finansowego, które zawarte są w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 18 lipca 2019 r. Fundusz jest pierwszym na tak dużą skalę narzędziem wsparcia

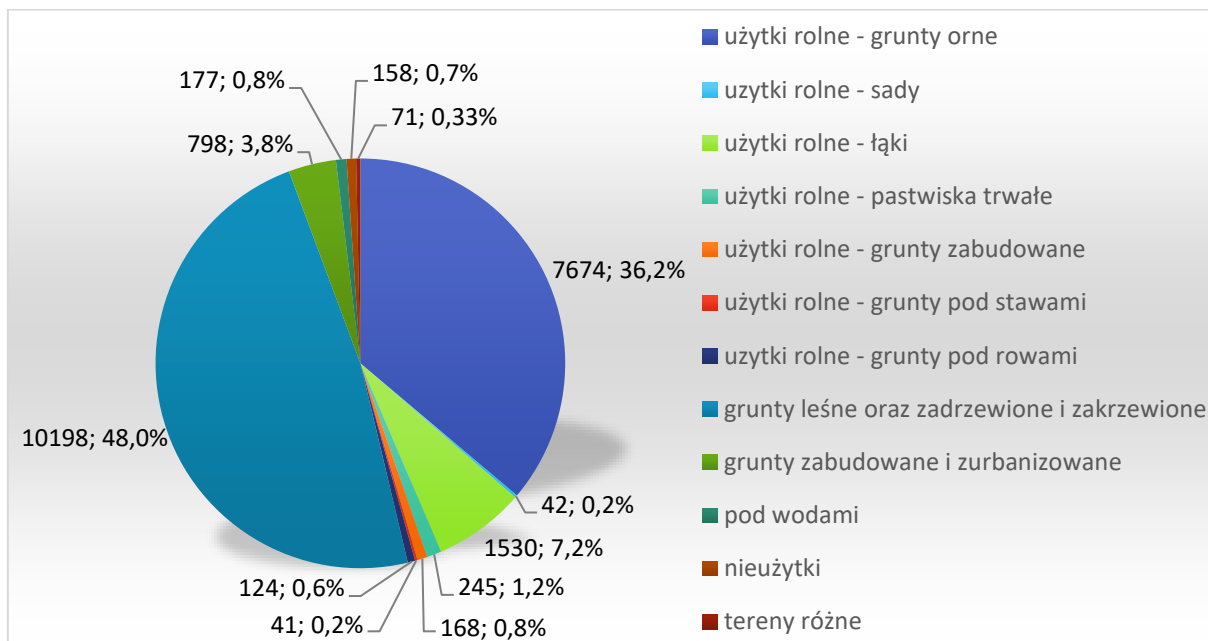
finansowego jednostek samorządu terytorialnego w organizacji publicznego transportu zbiorowego, choć nie ma obecnie danych, na ile realnie przełożyło się to na likwidację wykluczenia komunikacyjnego. Corocznie Fundusz przeprowadza nabór wniosków o objęcie dopłatą samorządowych linii autobusowych. Wyniki publikowane są na stronach właściwych Urzędów Wojewódzkich.

Szacuje się, że w skali kraju wykluczeniem komunikacyjnym dotkniętych jest ok. 14 mln osób. W Ministerstwie Infrastruktury trwają aktualnie prace nad analizą dokumentu z badań skali wykluczenia komunikacyjnego przeprowadzonych w od 2021 r. do kwietnia 2025 r. Spodziewanym rezultatem są zmiany legislacyjne w kontekście publicznego transportu zbiorowego.

W gminie Lubsza usługi w zakresie lokalnego transportu zbiorowego świadczą: PKS Sp. z o.o. w Brzegu oraz PKP PLK S.A. – linia kolejowa na trasie Opole – Wrocław (przystanki we wsiach gminy Lubsza: Tarnowiec, Mąkoszyce, Rogalice, Borucice). W 2025 r., w ramach dofinansowania z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych, gmina Lubsza podpisała umowę z GTV BUS Polska na zapewnienie funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Dzięki realizacji tego zadania w gminie znacznie poprawi się sieć połączeń komunikacyjnych, zarówno na terenie gminy, jak i z miastem powiatowym Brzeg. Jeśli zostanie zachowana ciągłość finansowania Funduszu, na terenie gminy Lubsza nie przewiduje się trudności komunikacyjnych.

2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA

Gmina Lubsza jest gminą o charakterze rolniczym. Na jej obszarze przeważają grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione (48%) oraz użytki rolne (46%), w tym grunty orne (36%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

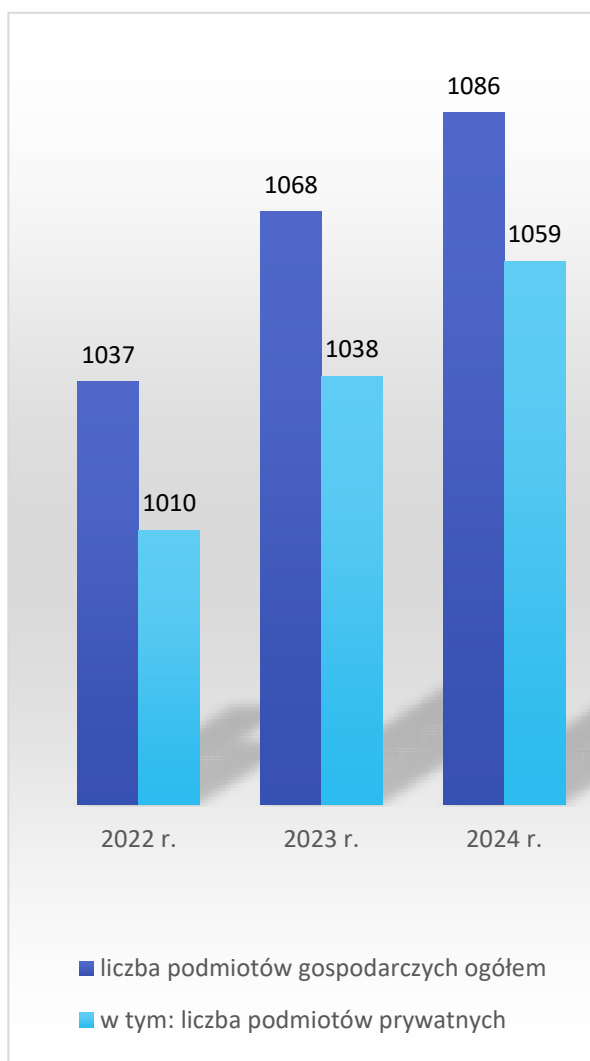
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty (w ha) w gminie

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

W gminie występują dobre gleby, I-III klasy bonitacyjnej na obszarze ok. 1/3 gruntów orných. Pozostała część, zwłaszcza na północy gminy, to gleby piaszczyste i mało urodzajne, klas bonitacyjnych IV-VI. Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że w gminie znajdowało się 511 gospodarstw rolnych, w tym 508 gospodarstw indywidualnych; 363 gospodarstwa prowadziły sprzedaż swoich produktów, a 57 działało na własne potrzeby. Przeważały gospodarstwa małe o powierzchni 1-5 ha (314).

W latach 2022-2024 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie zwiększała się (z 1.037 w 2022 r. do 1.086 w 2024 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (1.010 w 2022 r., 1.038 w 2023 r., 1.059 w 2024 r.). W 2024 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie działało w takich branżach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (236), budownictwo (231) i przetwórstwo przemysłowe (106). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2022-2024

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2024 r.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

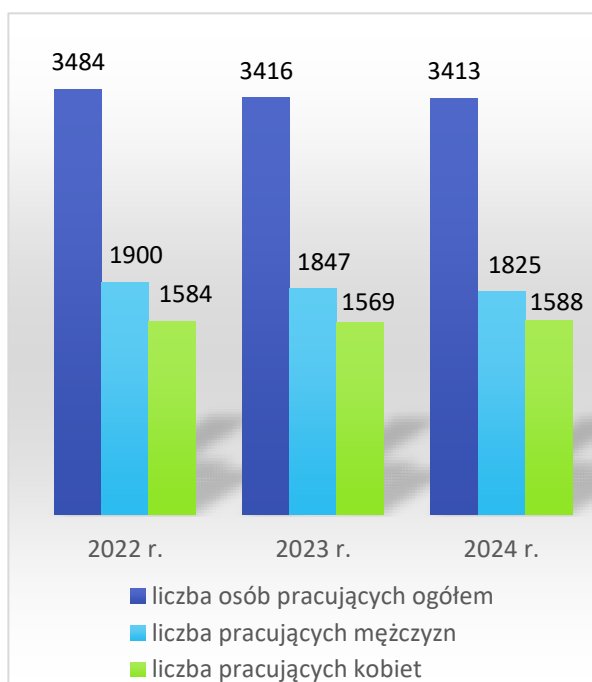
Podmioty gospodarcze funkcjonujące w gminie Lubsza to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa i małe zakłady rodzinne. Do największych pracodawców na jej terenie należą: producent mięsa Agro-Gobarto Sp. z o.o. w Nowym Świecie; zakład produkcji opakowań Karton-Pack w Michałowicach; firma Wende Recyclingtech w Kościerzycach zajmująca się dystrybucją maszyn, urządzeń i części zamiennych dla branży recyklingowej; Zakład Stolarski Sitak s. j. w Lubszy; Tartak Rogalice; Szkółka Roślin Ozdobnych w Dobrzyniu; zajmujące się obróbką drewna P.H.U. „Gawroniuk” w Mąkoszycach; Dach od A do Z Majewski w Błotach; producent pergoli Nerli Gruppen w Kościerzycach; Art-Tom s.j. zakład stolarski w Błotach.

Liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca i szacuje się, że nawet 60% mieszkańców podejmuje zatrudnienie poza jej obszarem – głównie w fabrykach usytuowanych w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w „Invest-Parku” w Skarbimierzu, Stanowicach koło Oławy, Jelczu-Laskowicach, Oławie oraz w handlu i usługach w Brzegu.

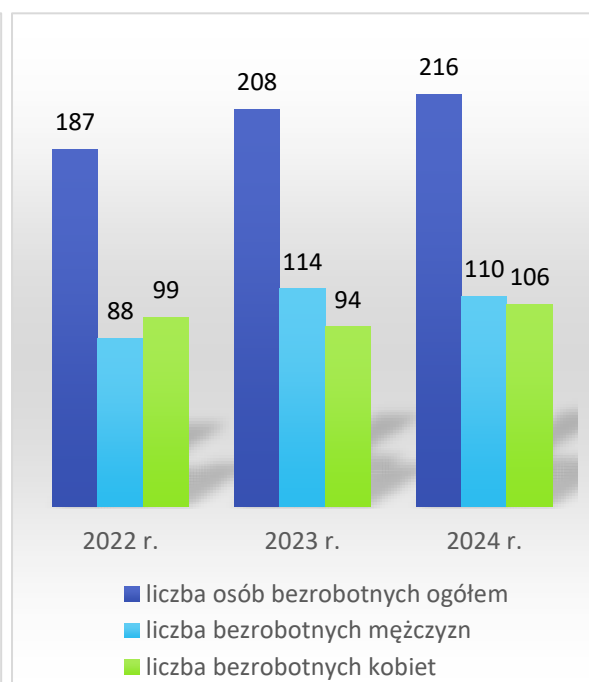
Szansy dla rozwoju gospodarczego gminy upatruje się w budowie strefy ekonomicznej poprzez przeznaczenie posiadanego przez gminę zasobu gruntów na inwestycje dla mikroprzedsiębiorstw oraz wykorzystaniu potencjału atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo terenów rekreacyjno-sportowych poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury tworzącej warunki do spędzania czasu wolnego.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Lubsza zmniejszyła się (z 3.484 w 2022 r., do 3.413 w 2024 r.), przy czym wzrosła średnia wieku osób pracujących (z 42 w 2022 r. do 43 lat w 2024 r.). Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2022-2024 liczba osób bezrobotnych w gminie stale zwiększała się (z 187 w 2022 r. do 216 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w latach 2022-2024

Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2022-2024

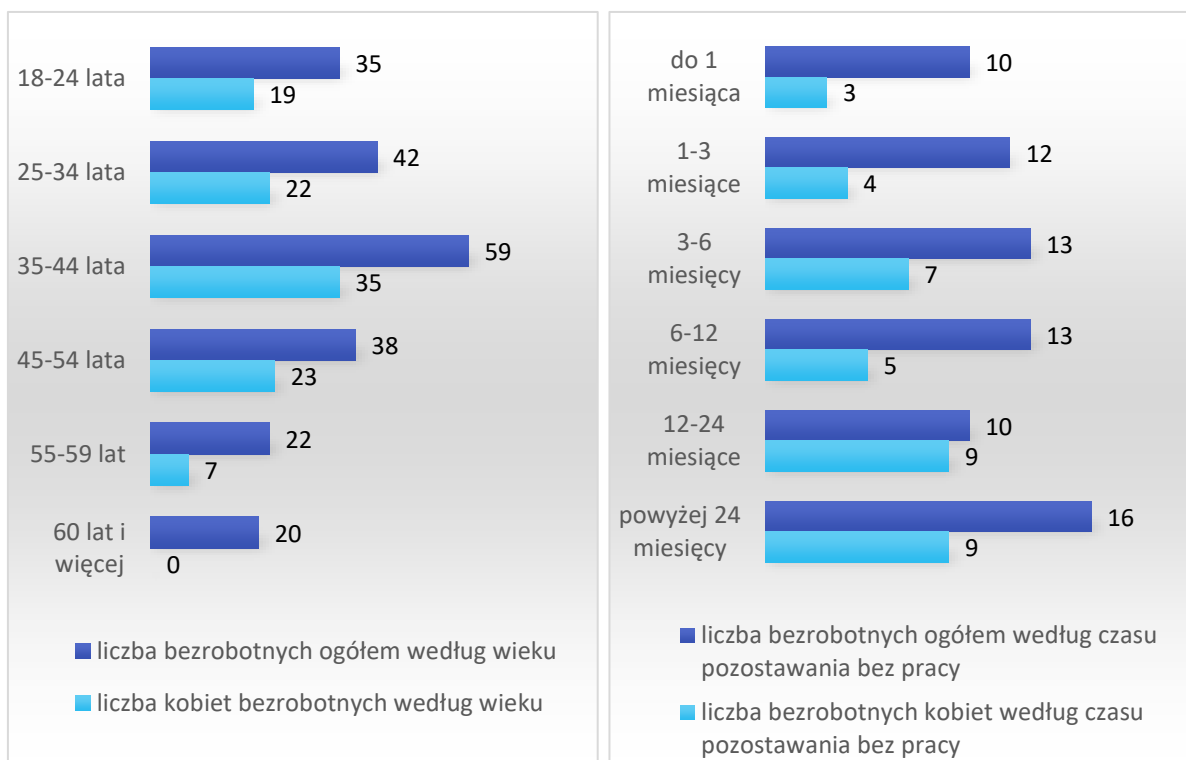
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

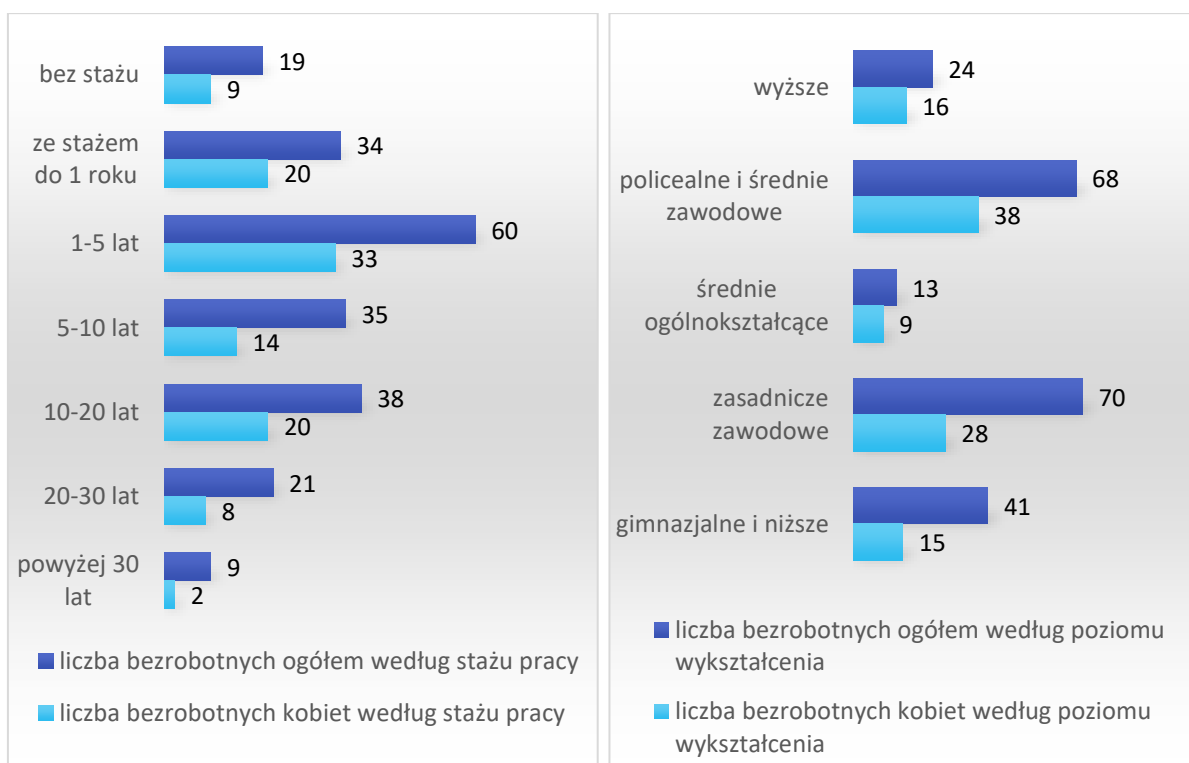
Wśród osób pozostających bez pracy w gminie, kobiety stanowiły większość w 2022 r. (99) natomiast mężczyźni w latach 2023-2024 (114 w 2023 r., 110 w 2024 r.). W latach 2022-2024 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zwiększał się z roku na rok (z 3,5% w 2022 r. do 4,1% w 2024 r.).

Wśród pozostających bez pracy w 2024 r. dominowały osoby w wieku 35-44 lata (59 osób, w tym 35 kobiet), osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (16 osób, w tym 9 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (60 osób, w tym 33 kobiety) oraz osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (70 osób, w tym 28 kobiet) oraz policealnym i średnim zawodowym (68 osób, w tym 38 kobiet).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

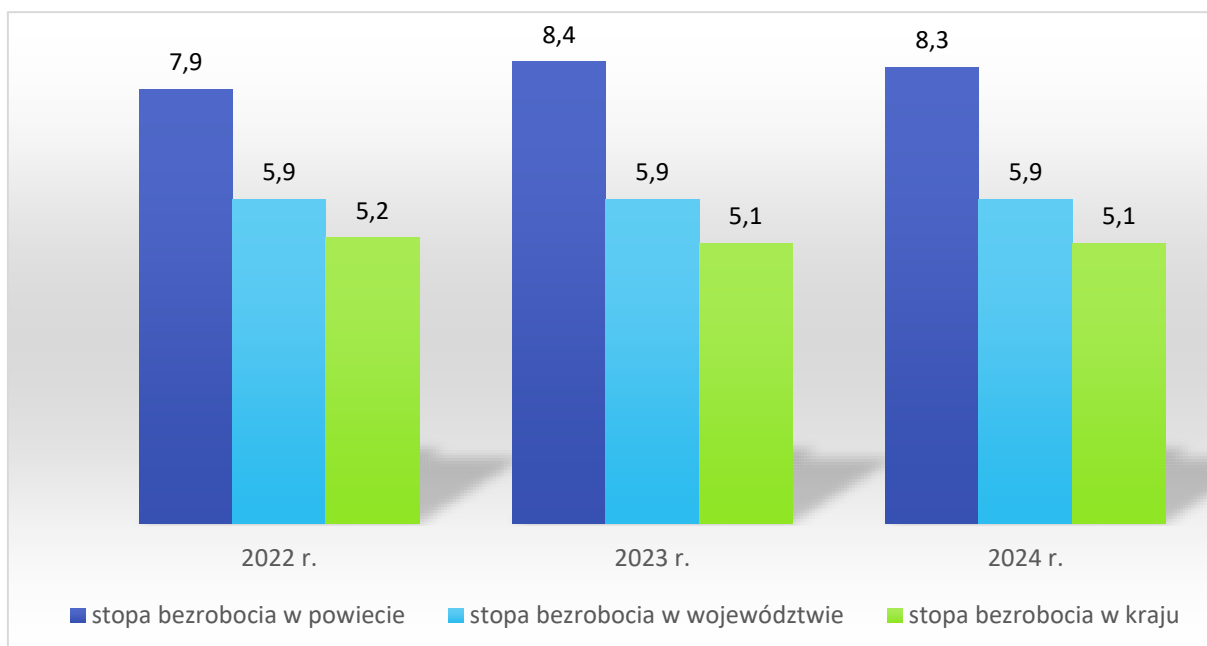

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu.

W latach 2022-2024 stopa bezrobocia w powiecie brzeskim była wyższa niż w województwie opolskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, w województwie opolskim i w kraju w latach 2022-2024 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wykazało, że w 4 kwartale 2024 r. zaobserwowano spadek aktywności zawodowej ludności w kraju. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia były niższe niż w 3 kwartale 2024 r. Zmniejszyła się również liczba osób bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. Wzrosła natomiast liczba osób biernych zawodowo.

W 4 kwartale 2024 r. osoby aktywne zawodowo stanowiły 58,5% ludności w wieku 15-89 lat. Wskaźnik ten był niższy zarówno w porównaniu z 3 kwartałem 2024 r. (niewielki spadek o 0,1%), jak i z 4 kwartałem 2023 r. (o 0,4%). Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł wśród mężczyzn 65,5%, a wśród kobiet 51,9%. W 4 kwartale 2024 r. liczba osób aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat wyniosła 17.742 tys., w tym 17.247 tys. stanowili pracujący, natomiast 495 tys. – bezrobotni. Grupa ta zmniejszyła się w stosunku do 3 kwartału 2024 r. (o 56 tys. osób, tj. o 0,3%), jak i w odniesieniu do 4 kwartału 2023 r. (o 128 tys., tj. o 0,7%).

W zbiorowości osób biernych zawodowo w wieku 15-74 lata, liczącej w 4 kwartale 2024 r. 10.008 tys. ponad połowę stanowili emeryci (51,3%), a drugą w kolejności grupą byli uczniowie i studenci (22,8%). Warto zauważyć, że nauka, uzupełnianie kwalifikacji oraz choroba lub niepełnosprawność częściej były przyczynami bierności zawodowej wśród mężczyzn (odpowiednio: 27,4% i 16,8%) niż wśród kobiet (odpowiednio: 19,6% i 6,9%). Z drugiej strony obowiązki rodzinne znacznie częściej były przyczyną bierności zawodowej kobiet (11,7%) niż mężczyzn (1,3%).

3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to z kolei zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (art. 2 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W gminie Lubsza zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2024 r. kadrę OPS-u stanowiło 10 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, główna księgowa, asystent rodziny i 4 pozostałych pracowników. Wśród zatrudnionych pracowników, 9 osób posiadało wykształcenie wyższe, 1 osoba specjalizację z organizacji pomocy społecznej i 1 osoba specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub 50 rodzin na 1 pracownika socjalnego, nie mniej niż 3 pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w OPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Kadra OPS-u w 2024 r.

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	3
pozostali pracownicy	6

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

W latach 2022-2024 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie ulegały wahaniom (9.200.228 zł w 2022 r., 6.846.000 zł w 2023 r., 8.054.520 zł w 2024 r.). Do spadku wydatków w 2023 r. przyczyniło się głównie przeniesienie realizacji wypłaty świadczeń wychowawczych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Warto również zaznaczyć, że w 2024 r., w stosunku do 2023 r., wzrosły m.in. wydatki w takich rozdziałach jak: domy pomocy społecznej, zasiłki stałe, świadczenia rodzinne, tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych, przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi, rodziny zastępcze. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2022-2024

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2022 r.	w 2023 r.	w 2024 r.
ogółem	9.200.228	6.846.000	8.054.520
w tym w budżecie OPS-u	8.477.898	5.604.592	6.610.142
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	5.750	30.555	47.408
przeciwdziałanie alkoholizmowi	78.276	95.599	122.126
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	572.904	631.344	860.263
zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie/domowej	0	1.877	8.730
składki na ubezpieczenia zdrowotne	28.552	28.031	41.026
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	126.408	241.827	151.483
dodatki mieszkaniowe	6.235	5.051	9.858
zasiłki stałe	367.422	347.063	498.731
Ośrodek Pomocy Społecznej	813.175	924.157	1.159.714
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2.268	0	10.216
pomoc w zakresie dożywiania	190.530	176.819	180.147
usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0	0	7.180
pozostała działalność	34.447	43.642	155.158
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	0	336.048	67.210
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	3.684	3.661	2.230
rodzina			
świadczenie wychowawcze	3.722.306	0	0
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.411.525	2.648.074	3.166.625
wspieranie rodziny	75.366	86.111	91.679
tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	638.304	1.115.254	1.274.844
rodziny zastępcze	34.497	55.743	82.304
działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	60.117	41.206	69.299
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	28.462	33.938	48.289

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez OPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	
pieniężne	zasiłek stały	50	53	50	367.422	347.063	498.731
	zasiłek okresowy	34	50	41	65.777	93.081	69.479
	zasiłek celowy	93	106	80	222.610	292.786	222.330
niepieniężne	posiłek	25	23	13	35.358	39.028	36.822
	schronienie	5	5	7	34.447	43.642	48.474
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	18	19	19	573.095	631.344	866.698
usługi	usługi opiekuńcze	2	0	2	1.512	0	6.125
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	3*	5*	X	X	X
	praca socjalna	9*	22*	20*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrzy.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2022-2024 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz,

energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W 2024 r. liczba osób objętych zasiłkiem celowym była niższa niż w latach 2022-2023 (93 w 2022 r., 106 w 2023 r., 80 w 2024 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Głównym założeniem Programów było i jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, o niskich dochodach. Istotny element Programu to zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Liczba osób objętych posiłkiem w latach 2022-2024 zmniejszała się z roku na rok (z 25 w 2022 r. do 13 w 2024 r.).

Liczącą się formą wsparcia niepieniężnego było kierowanie mieszkańców gminy wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. W latach 2022-2024 gmina ponosiła odpłatność za zbliżoną liczbę osób przebywających w domach pomocy społecznej (18 w 2022 r., po 19 w latach 2023-2024).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2023-2024 była znacznie wyższa niż w 2022 r. (9 w 2022 r., 22 w 2023 r., 20 w 2024 r.). W ramach prowadzonej w gminie pracy socjalnej udzielano porad i pomocy m.in. w: załatwianiu spraw urzędowych, skompletowaniu dokumentacji (do ZUS, KRUS), w rozwiązaniu spraw mieszkaniowych (zadłużenia w opłatach); w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych; informowano o aktualnych ofertach pracy; motywowano do wizyt u psychologa; kwalifikowano do projektu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”.

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, w latach 2022-2024 OPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ponosił odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie OPS zatrudniał 1 asystenta rodziny, pod opieką którego znajdowało się w 2022 r. 12 rodzin, a w latach 2023-2024 po 16 rodzin. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększała się z roku na rok (z 14 w 2022 r. do 21 w 2024 r.),

przy czym zaznaczyć należy, że większość dzieci przebywała w rodzinach zastępczych. Dane szczegółowe na temat wsparcia rodzin przez asystenta oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	12	16	16
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	14	19	21
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	12	13	13
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	6	8
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	94.613	96.949	151.608

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

W latach 2022-2024 OPS wypłacał świadczenia wychowawcze. W 2022 r. Ośrodek wypłacił łącznie 7.470 świadczeń wychowawczych; z programu średnio miesięcznie korzystało 1.489 dzieci. Od czerwca 2022 r. zadanie zostało przeniesione do Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, lecz Ośrodek wypłacał jeszcze świadczenia wychowawcze w ramach koordynacji świadczeń – wypłacono 23 świadczenia wychowawcze w 2022 r., 27 świadczeń w 2023 r. oraz 8 w 2024 r.

W latach 2022-2024 OPS zajmował się także przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba z roku na rok zmniejsza się (z 5.472 w 2022 r. do 4.692 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 3.107 w 2022 r. do 1.830 w 2024 r.). Jednocześnie systematycznie rosła liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.959 w 2022 r. do 2.118 w 2024 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (z 507 w 2022 r. do 557 w 2024 r.)

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	3.107	2.389	1.830
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.959	2.038	2.118
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	507	546	557

nowe świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	X	X	81
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	25	18	6
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	25	14	14
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	81	87	86
ogółem			
liczba świadczeń	5.472	5.092	4.692

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

W 2024 r. Ośrodek przyznał także 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez OPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. Po wzroście w 2023 r., rok później spadła liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc (17 w 2022 r., 20 w 2023 r., 15 w 2024 r.), a liczba wypłaconych świadczeń w latach 2023-2024 była niższa niż w 2022 r. (387 w 2022 r., 354 w 2023 r., 352 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	17	20	15
liczba wypłaconych świadczeń	387	354	352
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	177.611	168.683	166.089

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, w latach 2022-2024 w gminie wydawano Karty Dużej Rodziny. Liczba przyjętych wniosków o wydanie karty w 2024 r. była znacznie niższa niż w latach 2022-2023 (140 w 2022 r., 128 w 2023 r., 34 w 2024 r.).

W analizowanym okresie OPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (domowej), świadcząc pracę socjalną osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc, zapewniając rodzinom wsparcie oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego, który prowadził procedurę „Niebieskie Karty” wobec 17 rodzin w 2022 r., 13 rodzin w 2023 r. oraz 11 rodzin w 2024 r.

W 2022 r., na mocy porozumienia pomiędzy Gminą Lubsza a Województwem Opolskim, na terenie gminy realizowano zadanie w ramach projektu „Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne”. Zadanie polegało na wspieraniu osób starszych i z niepełnosprawnościami w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zapewnieniu kontaktów z otoczeniem oraz innej doraźnej pomocy według potrzeb. Zadanie realizowane było poprzez Marszałkowskich Kurierów Społecznych; w 2022 r. kurierzy świadczyli usługi u 19 osób niesamodzielnych.

W 2023 r. gmina przystąpiła do resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Celowego w ramach Funduszu Solidarnościowego. Program kontynuowano w 2024 r., a z usług asystentów skorzystało 14 osób w 2023 r. i 23 osoby w 2024 r. W 2024 r. gmina przystąpiła również do Programu „Opieka 75+”, w jego ramach objęto wsparciem 2 osoby niesamodzielne, zatrudniając 2 opiekunki.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Na terenie gminy Lubsza, poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej, nie ma innych placówek wsparcia, ale jej mieszkańcy mają możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług i kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu ul. Wyszyńskiego 23, 49-300 Brzeg	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.

<p>Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu ul. Piastowska 29a, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: porady psychologa, prawnika, psychoterapeuty uzależnień, grupa wsparcia. Kategoria klienta: osoby w kryzysie, doświadczające przemocy, uzależnione i żyjące w rodzinach z uzależnieniem.</p>
<p>Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brzegu ul. Robotnicza 20 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności, legitymacji osoby niepełnosprawnej, kart parkingowych, orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością.</p>
<p>Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu ul. Piastowska 12, 45-081 Opole</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rozpatrywanie odwołań od orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością.</p>
<p>Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Oddział Opolski ul. Katowicka 55, 45-061 Opole</p>	<p>Zakres oferowanych usług: wspieranie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej, dofinansowanie wynagrodzeń dla pracodawców, udzielanie wsparcia finansowego osobom fizycznym, likwidacja barier architektonicznych, finansowanie programów rehabilitacyjnych, doradztwo zawodowe. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie ul. Mickiewicza 15, 49-200 Grodków</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chore.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie Jędrzejów 16, 49-200 Jędrzejów</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.</p>
<p>Dom Dziecka w Strzegowie Strzegów 35, 49-200 Jędrzejów</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Skorogoszczy ul. Zamkowa 23, 49-345 Skorogoszcz</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Szansa” w Brzegu ul. Poprzeczna 3a, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.</p>

<p>Mieszkanie Chronione w Brzegu ul. Poprzeczna 3a, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: nauka samodzielnego życia przy wsparciu specjalistów Kategoria klienta: usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych.</p>
<p>Zespół Szkół Specjalnych w Brzegu ul. Mossora 4, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: edukacja, opieka, rewalidacja i rehabilitacja Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami wymagający kształcenia specjalnego.</p>
<p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Bolesława Prusa w Grodkowie ul. Krakowska 31, 49-200 Grodków</p>	<p>Zakres oferowanych usług: edukacja, opieka, rewalidacja i rehabilitacja. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Inspektorat w Brzegu ul. Starobrzieszka 28c, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: realizacja świadczenia emerytalnego, rentowego, wspierającego, uzupełniającego, dodatki z tytułu niepełnosprawności: pielęgnacyjny, dopełniający do renty socjalnej. Kategoria klienta: mieszkańcy gminy uprawnieni do świadczeń.</p>
<p>Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Placówka Terenowa w Brzegu ul. Chrobrego 6a, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: realizacja świadczenia emerytalnego, rentowego, uzupełniającego, dodatek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności. Kategoria klienta: mieszkańcy gminy uprawnieni do świadczeń.</p>
<p>Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Brzeskim Stowarzyszeniu Chorych SM w Brzegu ul. 1 Maja 2, 49-300 Brzeg</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością.</p>
<p>Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” w Lewinie Brzeskim ul. Kościuszki 52, 49-340 Lewin Brzeski</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością.</p>
<p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Opolu ul. Małopolska 20a, 45-301 Opole</p>	<p>Zakres oferowanych usług: bezpłatne schronienie, pomoc specjalistyczna. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, osoby dorosłe.</p>
<p>Schronisko dla Osób Bezdomnych w Pępicach 49-317 Pępice 81</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, wsparcie specjalistów i pomoc w reintegracji społecznej. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.</p>
<p>Schronisko dla Osób Bezdomnych w Bielicach Bielice 127, 48-316 Łambinowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, wsparcie specjalistów i pomoc w reintegracji społecznej, usługi opiekuńcze. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.</p>

Schronisko dla Osób Bezdolnych i Zagrożonych Bezdolnością w Świniarach Świniary 25, 38-131 Solec Zdrój	Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, wsparcie specjalistów i pomoc w reintegracji społecznej. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdolności.
Schronisko Dla Osób Bezdolnych Markot w Kędzierzynie-Koźlu ul. Zielna 11, 47-230 Kędzierzyn-Koźle	Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, wsparcie specjalistów i pomoc w reintegracji społecznej. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdolności.
Dom Dla Samotnych Matek z Dziećmi Markot w Zopowych ul. Zamkowa 1, 48-100 Głubczyce	Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, wsparcie specjalistów, pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej. Kategoria klienta: samotne matki z dziećmi w kryzysie bezdolności, ubóstwa, uzależnień, doświadczające przemocy.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzegu ul. Poprzeczna 3c, 49-300 Brzeg	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

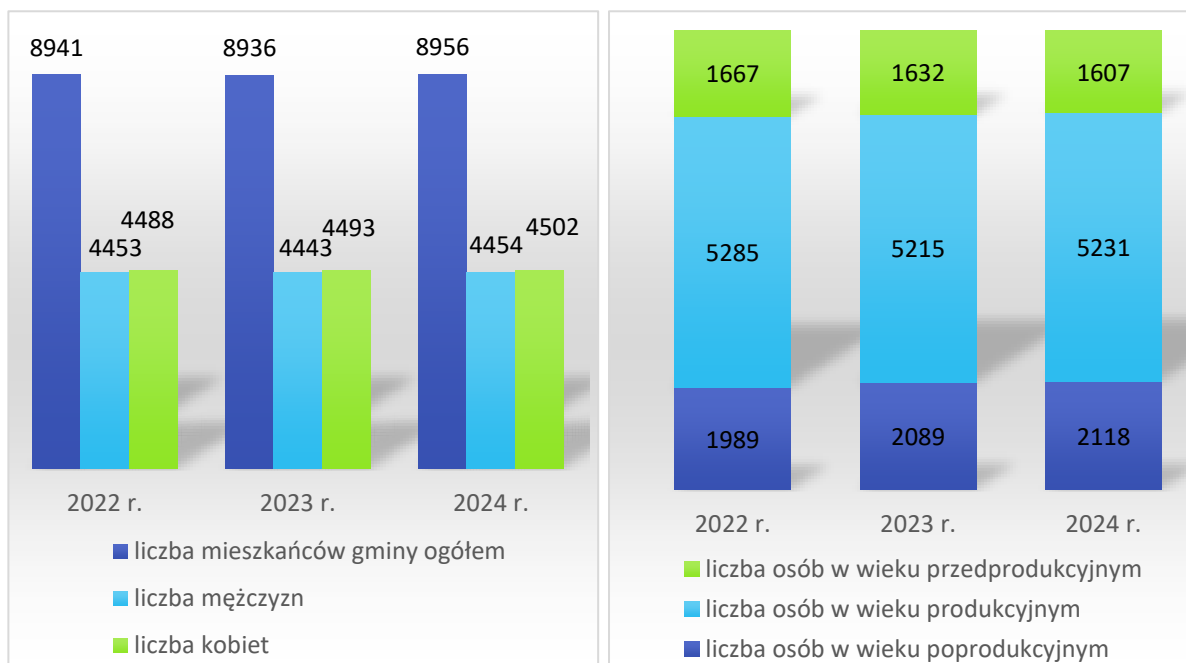
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wynika, że w Polsce mieszka 38.036 tys. osób (48,3% populacji stanowią mężczyźni, a 51,7% kobiety). W ciągu dekady liczba ludności kraju zmniejszyła się o 476 tys. osób. Liczba ludności Polski spada systematycznie od 2013 r.; na koniec 2024 r. roku liczba ludności Polski wyniosła 37 mln 489 tys., czyli o ponad 147 tys. mniej niż w końcu 2023 r. a demografowie prognozują, że trend spadkowy utrzyma się przez wiele następnych lat i prawdopodobne, że w 2035 r. Polska liczyć będzie już tylko ok. 36 mln mieszkańców, a do 2060 r. przewiduje się spadek do 30,4 mln osób. Jako możliwe przyczyny wskazywane są uwarunkowania ekonomiczne, demograficzne i kulturowe. Przy czym procesy nie przebiegają jednakowo dla każdego regionu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. liczba ludności gminy Lubsza była wyższa niż w latach 2022-2023 (8.941 w 2022 r., 8.936 w 2023 r., 8.956 w 2024 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety. W analizowanym okresie systematycznie spada liczba dzieci i młodzieży, stale rosła natomiast liczba osób starszych. W latach 2022-2024 przyrost naturalny

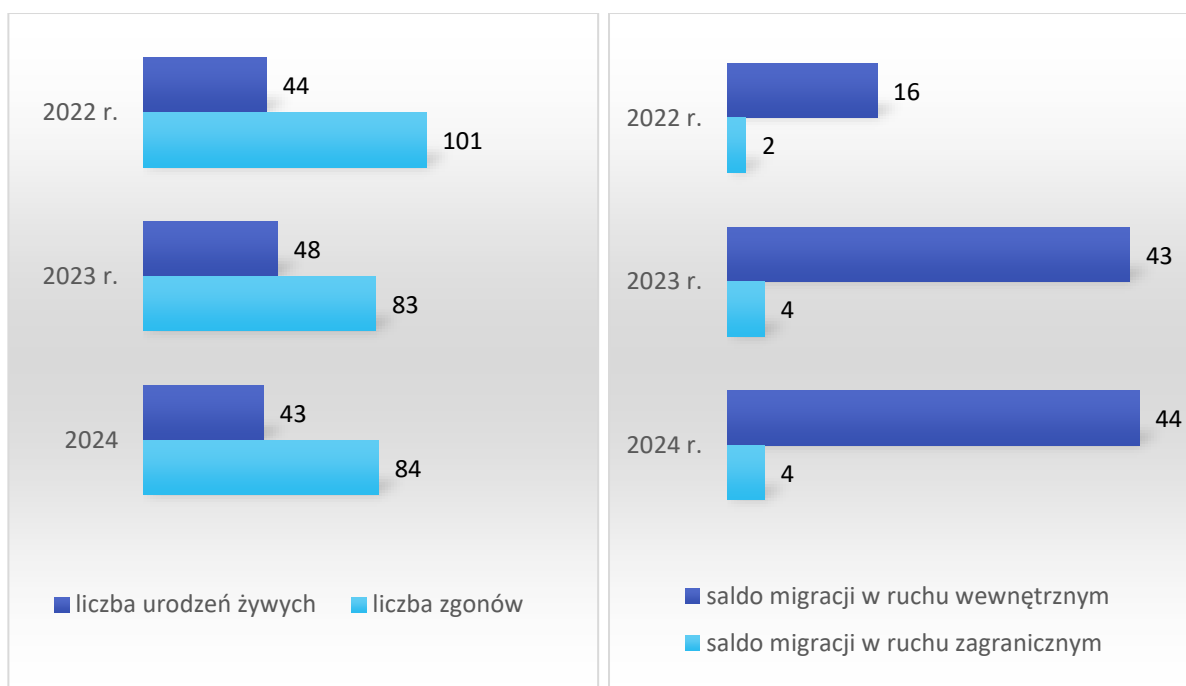
w gminie był ujemny (-57 w 2022 r., -35 w 2023 r., -41 w 2024 r.), natomiast saldo migracji dodatnie (+18 w 2022 r., +47 w 2023 r., +48 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W latach 2022-2024 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi był wysoki i stale zwiększał się (z 28,5% w 2022 r. do 31,2% w 2024 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy (z 18,7% w 2022 r. do 20,4% w 2024 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że gmina doświadcza postępującego procesu starzenia się społeczności lokalnej.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w całym kraju. W okresie międzypisowym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym – z 18,7% w 2011 r. do 18,4% w 2021 r., a także w wieku produkcyjnym – z 64,4% w 2011 r. do 59,3% w 2021 r. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, co oznacza, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już więcej niż co 5 mieszkaniec Polski ma ponad 60 lat.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego, do 2060 r. liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrośnie w porównaniu do 2022 r. średnio o 37%, natomiast liczba osób w wieku 85 lat i więcej wzrośnie co najmniej o 83%.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Istnieje potrzeba podjęcia działań adresowanych do dwóch grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Mając na uwadze zróżnicowanie grupy seniorów nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednakowy sposób. W tej grupie znajdują się zarówno osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi; osoby samodzielne, które mają potencjał i chęć

rozwoju, ale potrzebują zachęty, informacji i wskazówek do aktywnego udziału w życiu społecznym; osoby częściowo zależne, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osoby niesamodzielne, całkowicie zależne od pomocy innych. Planując i realizując działania na rzecz seniorów należy więc uwzględnić potrzeby każdej z tych grup.

W gminie Lubsza obserwuje się wzrost liczby osób starszych. Zmagają się oni się z wykluczeniem komunikacyjnym, utrudnionym dostępem do lekarzy specjalistów i rehabilitacji; niezadowalającą ofertą usług opiekuńczych, przy czym w odniesieniu do usług opiekuńczych seniorzy wykazują brak zrozumienia i niechęć w kwestii odpłatności za te świadczenia. Problemem seniorów w gminie jest także zbyt mała oferta spędzania czasu wolnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy wspiera osoby starsze, m.in. poprzez pracę socjalną, pomoc finansową, zapewnienie posiłku i kierowanie do domów pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń udzielonych seniorom w gminie w latach 2022-2024

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń (w zł)		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłek stały	7	8	7	75/ 40.303	85/ 49.263	80/ 65.820
zasiłek okresowy	1	0	0	7/ 1 990	0/ 0	0/ 0
zasiłek celowy	25	26	14	28/ 16.075	40/ 28.930	22/ 16.408
posiłek w szkole i w domu	5	9	6	377/ 9.940	401/ 14.476	383/ 18.040
kierowanie do domów pomocy społecznej	18	19	19	202/ 572.904	190/ 631.346	212/ 860.263

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Na terenie gminy organizowane są wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne dla wszystkich mieszkańców, w których seniorzy mogą uczestniczyć z wyboru oraz adresowane szczególnie do nich, jak m.in. „Dni Seniora”, „Kultura u Seniora – działamy razem”.

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubszy, na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom z gminy. Są to m.in.: Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka oferujące udział w zajęciach stałych, spotkaniach autorskich, Polski Związek Rencistów,

Emerytów i Inwalidów Oddział Regionalny Namysłów II, Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Sami dla Siebie” organizujące spotkania integracyjne i wyjazdy rehabilitacyjne; Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM, Polski Czerwony Krzyż oraz Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Brzegu zapewniające pomoc żywnościową dla najuboższych a także gminne placówki medyczne i koła gospodyń wiejskich.

5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Lubsza funkcjonują 4 podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sokół” sp. j. w Lubszy	ul. Szkolna 1c, 49-313 Lubsza
Przychodnia POZ „Mój Doktor” w Czepielowicach	Czepielowice 109, 49-314 Pisarzowice
Przychodnia POZ „Mój Doktor” w Mąkoszycach	ul. Pocztowa 3, 49-315 Mąkoszyce
Gabinet Stomatologiczny „Ard-Dent” Renata Górecka	ul. Szkolna 1c, 49-313 Lubsza
Apteka „Od serca” w Lubszy	ul. Brzeska 17, 49-313 Lubsza

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, po spadku w 2023 r., w 2024 r. liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (podstawowej i specjalistycznej) wzrosła (40.796 w 2022 r., 40.046 w 2023 r., 40.574 w 2024 r.). Na terenie gminy brak jest lekarzy specjalistów; jej mieszkańcy gminy korzystają z usług lekarzy specjalistów w Brzegu i Opolu oraz w ościennych miastach powiatowych: Oława i Namysłów, a także we Wrocławiu.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki funkcjonujące w poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Podmioty lecznicze realizujące świadczenia specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarstwa dla mieszkańców gminy

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu	ul. Mossora 1, 49-300 Brzeg
Namysłowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Namysłowie	ul. Oleśnicka 4, 46-100 Namysłów
Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie	ul. Baczyńskiego 1, 55-200 Oława
Nocna i świąteczna opieka zdrowotna Brzeskie Centrum Medyczne	ul. Mossora 1, 49-300 Brzeg
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rehabilitacja Błachut i Spółka” Sp. j. w Brzegu (położna środowiskowa, medycyna paliatywna, pielęgniarstwo opieka długoterminowa, hospicjum domowe)	ul. Armii Krajowej 25, 49-300 Brzeg

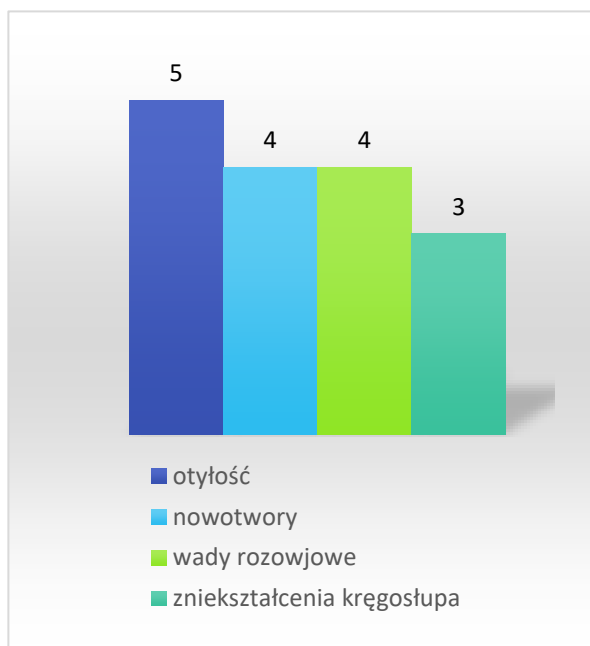
Źródło danych: Urząd Gminy w Lubczy.

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarcza Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu. Wynika z nich, że w 2024 r. z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce pozostawało 21 dzieci i młodzieży oraz 272 osoby dorosłe. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: otyłość (5 osób), nowotwory, wady rozwojowe (po 4) i zniekształcenia kręgosłupa (3). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (151 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (120), przewlekłe choroby układu trawiennego (58), cukrzycę (54), choroby tarczycy (47), przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych (19), nowotwory, choroby obwodowego układu nerwowego (po 14) i otyłość (13).

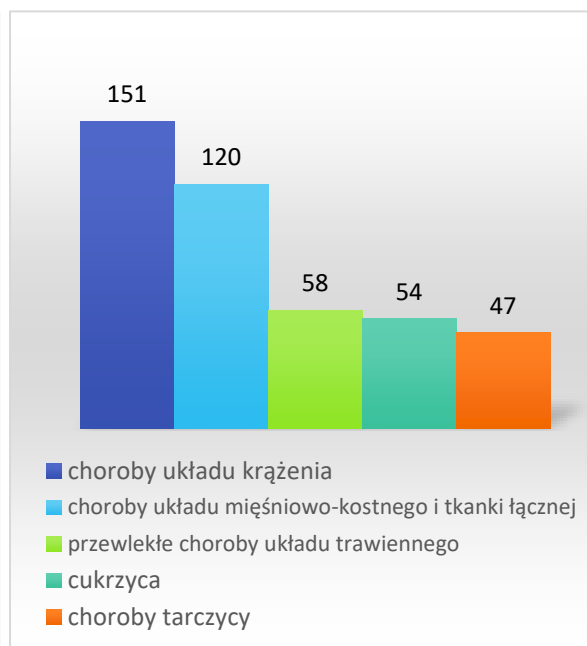
Na koniec 2024 r. łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówkach wynosiła 3.769, w tym 96 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2024 r.

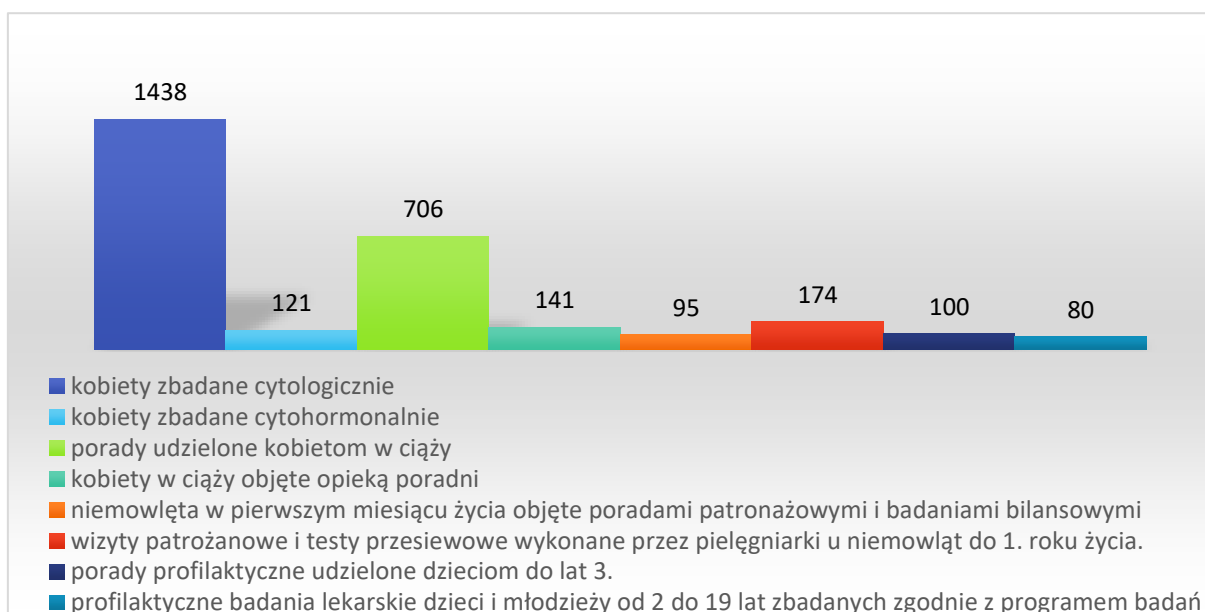
Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2024 r.

Źródło danych: Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu.

W 2024 r. Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu sprawowało także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2024 r.

Źródło danych: Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu.

W 2024 r. badaniom cytologicznym i cytohormonalnym poddano odpowiednio 1.438 i 121 kobiet. Porad udzielono i opieką poradni objęto odpowiednio 706 i 141 kobiet w ciąży, poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 95 niemowląt w pierwszym miesiącu życia. Liczba wizyt patronażowych i testów przesiewowych wykonanych przez pielęgniarki u niemowląt do 1. roku życia wyniosła 174. Z porad profilaktycznych korzystały dzieci do lat 3. (udzielono 100 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 80 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Lubsza zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzegu. Według jego danych, w latach 2021-2024 mieszkańcom gminy wydano łącznie 54 orzeczenia o niepełnosprawności (dla dzieci do 16. roku życia) oraz w sumie 579 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Brzegu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2021-2024

		Liczba wydanych orzeczeń
liczba osób zaliczonych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności		633
w tym:	liczba osób do 16. roku życia zaliczonych do niepełnosprawności	54
	liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności	579

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzegu.

Do głównych przyczyn niepełnosprawności w gronie dzieci do 16. roku życia należały: całościowe zaburzenia rozwojowe (18 osób), inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (9), choroby

neurologiczne (7), choroby narządu wzroku, choroby układu oddechowego i krążenia (po 5) i upośledzenie narządu ruchu (4), a wśród osób powyżej 16. roku życia – upośledzenie narządu ruchu (219 osób), choroby układu oddechowego i krążenia (90), choroby neurologiczne (74), zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (43), choroby psychiczne (35), inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (32) i choroby układu moczowo-płciowego (26).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach swojej działalności m.in. wydaje orzeczenia o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, o trwałej całkowitej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy oraz o trwałej częściowej lub okresowej częściowej niezdolności do pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie za 2023 i 2024 r. w odniesieniu do mieszkańców gminy Lubsza przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Osoby* z orzeczoną niezdolności do pracy zamieszkałe w gminie, otrzymujące świadczenia wypłacane z ZUS** na koniec 2023 i 2024 r.

	liczba osób w 2023 r.	liczba osób w 2024 r.
trwała całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	0,17	0,06
okresowa całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	0,00	0,01
trwała całkowita niezdolność do pracy	0,04	0,05
okresowa całkowita niezdolność do pracy	0,01	0,01
trwała częściowa niezdolność do pracy	0,08	0,08
okresowa częściowa niezdolność do pracy	0,01	0,01

Źródło danych: Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

* bez osób pobierających świadczenia na mocy umów międzynarodowych oraz bez osób mających również prawo do świadczenia rolniczego (dane bezpośrednio z badania świadczeń emerytalno-rentowych)

** osoby otrzymujące świadczenia wypłacane przez ZUS to osoby, które pobierają: emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalne oraz osoby uprawnione do rent rodzinnych

Warto dodać, że wydawaniem orzeczeń o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji dla mieszkańców gminy Lubsza zajmuje się Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Opolu.

Najważniejszymi problemami, które dotyczą osoby z niepełnosprawnością w gminie, są: niewystarczające środki do życia, bariery architektoniczne, samotność, izolacja, brak ofert pracy, ograniczony dostęp do opieki medycznej

i placówek zapewniających całodobową opiekę, nieodpowiednia do potrzeb oferta spędzania czasu wolnego, brak wsparcia ze strony rodziny oraz wykluczenie komunikacyjne – brak możliwości przemieszczania się tanim lub darmowym środkiem transportu z miejsca zamieszkania np. do przychodni.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy obejmuje wsparciem część osób z niepełnosprawnością, pomagając im wypełniać role społeczne i zawodowe. W 2022 r. z powodu niepełnosprawności ze świadczeń pomocy społecznej w gminie skorzystały 72 rodziny liczące 98 osób, rok później – 79 rodzin liczących 106 osób, a w 2024 r. – 67 rodzin liczących 87 osób.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanej przez OPS osobom z niepełnosprawnością w gminie.

Tabela 14. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2022-2024

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba świadczeń, kwota świadczeń (w zł)		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki stałe	44	47	44	505 329.529	467 307.376	485 445.753
zasiłki okresowe	9	12	6	48 10.390	55 13.907	15 5.345
zasiłki celowe	28	48	31	64 31.334	131 82.520	66 41.128
posiłek w szkole i w domu	34	33	32	726 123.822	917 104.889	1.126 118.450
zasiłek pielęgnacyjny	163	170	176	1.959 422.830	2.038 439.882	2.118 457.150

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubszy, do podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy z niepełnosprawnością należą: m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu (ul. Wyszyńskiego 23, 49-300 Brzeg), Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brzegu (ul. Robotnicza 20 49-300 Brzeg), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Inspektorat w Brzegu (ul. Starobrzaska 28c, 49-300 Brzeg), Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Placówka Terenowa w Brzegu (ul. Chrobrego 6a, 49-300 Brzeg), Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Brzeskim Stowarzyszeniu Chorych na SM w Brzegu (ul. 1-go Maja 2, 49-300 Brzeg), Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” w Lewinie Brzeskim (ul. Kościuszki 52, 49-340 Lewin Brzeski), Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu (ul. Piastowska 12, 45-081 Opole),

Oddział Opolski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (ul. Katowicka 55, 45-061 Opole), a także Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie (Jędrzejów 16, 49-200 Jędrzejów) i Zespół Szkół Specjalnych w Brzegu (ul. Mossora 4, 49-300 Brzeg).

6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Alkoholizm, narkomania i przemoc domowa są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w uzależnienia zasadniczą rolę odgrywiają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia oraz czynniki osobowościowe, jak niskie poczucie własnej wartości, deficyty emocjonalne, brak umiejętności radzenia sobie z kryzysami życiowymi itp.

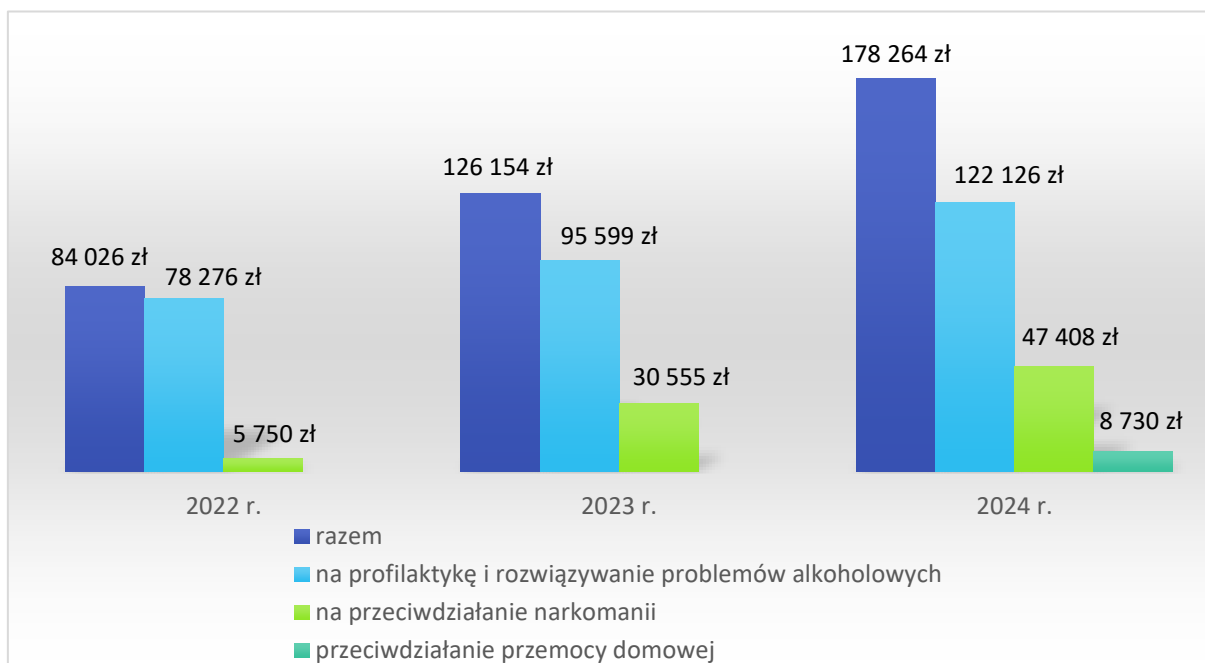
Szerzeniu się uzależnień sprzyjają coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających (najbardziej rozpowszechnionym i legalnym substancją psychoaktywną w Polsce jest alkohol), panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie środków odurzających jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach, ubóstwie, choć występuje również w rodzinach o wysokim statusie społecznym. Tło motywacyjne przemocy stanowią również czynniki psychologiczne po stronie osoby ją stosującej.

Doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od osoby stosującej przemoc. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby z niepełnosprawnością, starsze i chore.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie Lubsza na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w latach 2022-2024.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2022-2024

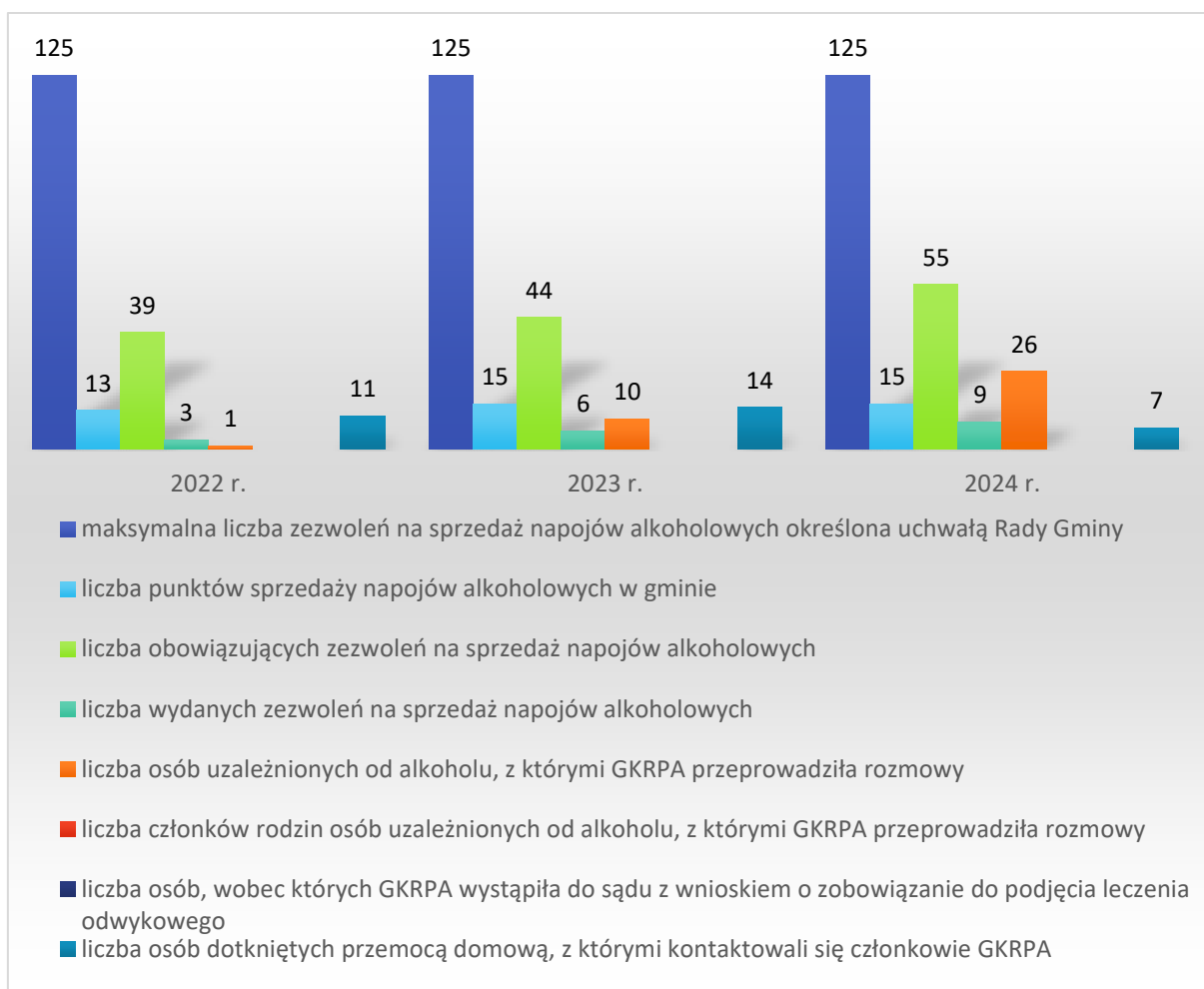

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

W-latach 2022-2024 stale zwiększała się wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy domowej (z 84.026 zł w 2022 r. do 178.264 zł w 2024 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Lubsza, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań Komisja m.in. opiniuje wnioski w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, przeprowadza rozmowy motywujące, udziela porad osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

W latach 2022-2024 określona uchwałą Rady Gminy maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie była taka sama (po 125). Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (13 w 2022 r., po 15 w latach 2023-2024), a liczba obowiązujących i wydanych zezwoleń na ich sprzedaż zwiększała się z roku na rok (z odpowiednio 39 i 3 w 2022 r. do 55 i 9 w 2024 r.).

W analizowanym okresie liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy, stale i znacząco rosła (z 1 w 2022 r. do 26 w 2024 r.). W okresie tym GKRPA nie występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Warto dodać, że w latach 2022-2024 członkowie Komisji kontaktowali się z odpowiednio 10, 7 i 4 osobami doznającymi przemocy domowej i z odpowiednio 1, 7 i 3 osobami ją stosującymi.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie gminy odgrywają: w Lubszy – Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny, w Brzegu – Poradnia Leczenia Uzależnień „Beta”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Pomocy Kryzysowej, Komenda Powiatowa Policji i Brzeskie Stowarzyszenie Abstynenta „Tama”, a także Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubszy	ul. Szkolna 4, 49-313 Lubsza
Punkt Konsultacyjny w Lubszy	ul. Szkolna 4, 49-313 Lubsza
Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy	ul. Szkolna 1a, 49-313 Lubsza
Zespół Interdyscyplinarny w Lubszy	ul. Szkolna 1a, 49-313 Lubsza
Poradnia Leczenia Uzależnień „Beta” w Brzegu	ul. Herberta 3a, 49-300 Brzeg
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu	ul. Kardynała Wyszyńskiego 23, 49-300 Brzeg
Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu	ul. Piastowska 29a, 49-300 Brzeg
Komenda Powiatowa Policji w Brzegu	ul. Robotnicza 10, 49-300 Brzeg
Brzeskie Stowarzyszenie Abstynenta „TAMA” w Brzegu	ul. Jana Pawła II 2, 49-300 Brzeg
Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych	Woskowice Małe, ul. Pałacowa 15, 46-100 Namysłów
Prokuratura Rejonowa w Brzegu	ul. Młynarska 12, 49-306 Brzeg
Sąd Rejonowy w Brzegu	ul. Chrobrego 31, 49-300 Brzeg

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

Punkt konsultacyjny w Lubszy oferuje wsparcie psychologa. W 2024 r. objął on wsparciem 20 osób z problemem alkoholowym (28 porad), 5 osób z problemem narkotykowym (5 porad), 9 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików; 18 porad), 1 dorosłego członka rodziny osób z problemem narkotykowym (1 porada) oraz 1 osobę doznającą przemocy (1 porada).

W latach 2022-2024 stale zmniejszała się liczba mieszkańców gminy objętych wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy z powodu alkoholizmu (odpowiednio 23, 19 i 10 osób w odpowiednio 12, 13 i 7 rodzinach). W 2022 r. OPS udzielił także wsparcia 1 osobie z powodu przemocy domowej,

w analizowanym okresie nie świadczył natomiast pomocy z powodu narkomanii. Ośrodek był także odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubszy, który prowadził procedurę „Niebieskie Karty” wobec 17 rodzin w 2022 r., 13 rodzin w 2023 r. i 11 rodzin w 2024 r.

Działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie prowadzona jest głównie w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i gminnego programu przeciwdziałania przemocy. W 2024 r. w jej ramach m.in. organizowano imprezy okazjonalne w czasie ferii zimowych i wakacji (Gminny Ośrodek Kultury w Lubszy), w świetlicach wiejskich prowadzono zajęcia pozalekcyjne o charakterze rekreacyjno-sportowym, zorganizowano Międzyszkolne Igrzyska Olimpijskie, zawody sportowe, zajęcia rekreacyjne „fitness”, Mikołajki Gminne, udostępniano siłownię, wspierano organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie Tarnowiec, Gminny Klub Sportowy Victoria Dobrzyń, Stowarzyszenie „Za lasem”) w realizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego (festiwal muzyki alternatywnej, udział w rozgrywkach piłkarskich klasy B, turniej sportowy, bieg).

W 2024 r. w festynach i innych imprezach plenerowych wzięło udział 800 osób, w imprezach sportowych – 180 osób, a w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 215 osób.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.

Zadania oświatowe w gminie Lubsza realizuje 5 szkół podstawowych (w tym 1 szkoła prowadzona przez organizację pozarządową i 1 filialna), 3 przedszkola oraz oddziały i punkty przedszkolne działające w zespołach szkolno-przedszkolnych. W gminie działają również placówki zapewniające opiekę dzieciom do lat 3.; są to 2 kluby dziecięce.

W roku szkolnym 2024/2025 do placówek oświatowych prowadzonych przez gminę uczęszczało: 486 uczniów do szkół podstawowych (rok wcześniej: 456) i 203 dzieci do przedszkoli, oddziałów i punktów przedszkolnych (rok wcześniej: 219). Kluby dziecięce zapewniały opiekę 44 najmłodszym. Szkoły zatrudniały łącznie 117 nauczycieli, placówki przedszkolne – 9 nauczycieli, a kluby dziecięce – 7 opiekunów.

Dane szczegółowe na temat działających w gminie placówek oświatowych i opiekuńczych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki oświatowe i opieki nad dziećmi do lat 3. w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lubszy	
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubszy	ul. Szkolna 2, 49-313 Lubsza
w tym: Szkoła Filialna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Dobrzyniu	Dobrzyń 35, 49-313 Lubsza
Publiczne Przedszkole w Lubszy	ul. Kukurydziana 1b, 49-313 Lubsza
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mąkoszycach	
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mąkoszycach	ul. Poczтовая 4, 49-315 Mąkoszyce
w tym: Publiczne Przedszkole w Mąkoszycach	ul. Kolejowa 1, 49-315 Mąkoszyce
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czepielowicach	
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów II wojny światowej w Czepielowicach	Czepielowice 31, 49-314 Pisarzowice
w tym: Przedszkole Publiczne w Kościerzycach	Kościerzycy 31, 49-314 Pisarzowice
Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Jana Pawła II w Michałowicach z oddziałami przedszkolnymi	49-314 Michałowice 18
Zespół Klubów Dziecięcych w Lubszy	
Klub Dziecięcy w Lubszy	ul. Kukurydziana 1b, 49-313 Lubsza
w tym: Klub Dziecięcy w Dobrzyniu	Dobrzyń 35, 49-312 Szydłowice

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

Gmina organizuje dowóz uczniów do szkół i przedszkoli. W roku szkolnym 2024/2025 dowożono 235 uczniów do szkół oraz 82 dzieci do przedszkoli na terenie gminy, a 15 dzieci z niepełnosprawnościami objętych obowiązkiem edukacji szkolnej z miejsca zamieszkania do placówek oświatowych w Brzegu i Kup, refundowano rodzicom także koszty dowozu uczniów z niepełnosprawnościami do wybranych placówek (zawarto 5 umów). Roczny łączny koszt dowozu uczniów do szkół i przedszkoli wyniósł 894.881 zł, przy czym osobno rozliczano koszty dowozu uczniów uchodźców z Ukrainy, które wyniosły dodatkowo 2.190 zł oraz koszty refundacji dla rodziców w kwocie 32.337 zł.

8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Lubszy, w skład którego wchodzi 6 bibliotek (w Lubszy, Czepielowicach, Dobrzyniu, Kościerzycach, Mąkoszycach, Michałowicach) i 21 świetlic wiejskich we wszystkich sołectwach gminy. Zadaniem GOK jest prowadzenie wielokierunkowej działalności w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturowych oraz upowszechnianie i edukacja w zakresie kultury i czytelnictwa wśród mieszkańców gminy. Ośrodek

organizuje okolicznościowe imprezy, konkursy, przeglądy i spotkania, prowadzi warsztaty zainteresowań dla dzieci, młodzieży i dorosłych, tworzy warunki do aktywnego i wartościowego spędzania czasu wolnego, zajmuje się kultywowaniem tradycji regionalnych i tworzeniem warunków do rozwoju folkloru, rękodzieła artystycznego i amatorskiego ruchu artystycznego. W Ośrodku prowadzone są zajęcia stałe – artystyczne, ruchowe, dla seniorów. W 2024 r. w GOK-u zatrudnionych było 8 pracowników, a w filiach biblioteki – 6.

Biblioteki organizują m.in. spotkania autorskie, konkursy czytelnicze, lekcje biblioteczne, warsztaty artystyczne dla dzieci i dorosłych, wystawy tematyczne, spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki, uczestniczą w ogólnopolskich akcjach czytelniczych, jak: Cała Polska czyta Dzieciom, Mała Książka – Wielki Człowiek. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. księgozbiór bibliotek w gminie liczył łącznie 42.540 woluminów, liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz wyniosła 4.262, a liczba czytelników 503 osoby. Biblioteka zapewnia czytelnikom dostęp do komputerów podłączonych do sieci Internet – spośród 13 komputerów, 7 udostępniano czytelnikom.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Gminny Ośrodek Kultury w Lubszy	ul. Kukurydziana 1a, 49-313 Lubsza
Biblioteka Publiczna w Lubszy	ul. Kukurydziana 1a, 49-313 Lubsza
Biblioteka Publiczna w Czepielowicach	49-313 Czepielowice 45
Biblioteka Publiczna w Dobrzyniu	49-313 Dobrzyń 51a
Biblioteka Publiczna w Kościerzycach	49-313 Kościerzycy 61
Biblioteka Publiczna w Mąkoszycach	ul. Rolnicza 6, 49-313 Mąkoszyce
Biblioteka Publiczna w Michałowicach	49-313 Michałowice 1a

Źródło: Urząd Gminy w Lubszy.

Do najważniejszych imprez organizowanych przez GOK na terenie gminy należą: Dożynki Gminne, Warsztaty świąteczne – Magiczna Moc Świąt przy współudziale sołectw i kół gospodyń wiejskich, Dni Seniora, Piknik z Okazji Dnia Dziecka, Wielkanoc w tradycji, Koncert z okazji Dnia Kobiet, Orszak Trzech Króli. Atrakcyjnością wyróżnia się również Festiwal Zespołów Muzyki Alternatywnej „Tarnogranie”, organizowany przez Stowarzyszenie Tarnowiec wczoraj, dzisiaj i jutro.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Składają się na nią m.in.: Kompleks Boisk Orlik w Kościerzycach, boiska sportowe, wielofunkcyjne, szkolne hale sportowe. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Obiekty sportowe i rekreacyjne w gminie

nazwa obiektu	adres obiektu
Boisko Sportowe w Dobrzyniu	49-312 Dobrzyń
Boisko Sportowe w Szydłowicach	49-312 Szydłowice
Szkolne Boisko Wielofunkcyjne w Lubszy	ul. Szkolna2, 49-313 Lubsza
Szkolna Hala Sportowa w Lubszy	ul. Szkolna2, 49-313 Lubsza
Kompleks Boisk Orlik w Kościerzycach	49-314 Kościerzycy 31
Boisko Sportowe w Kościerzycach	49-314 Kościerzycy
Szkolna sala sportowa w Kościerzycach	49-314 Kościerzycy 31
Boisko Sportowe w Czepielowicach	49-314 Czepielowice 31
Szkolna Hala Sportowa w Czepielowicach	49-314 Czepielowice 31
Szkolna Hala Sportowa w Mąkoszycach	ul. Pocztowa 4, 49-315 Mąkoszyce

Źródło: Urząd Gminy w Lubszy.

Na terenie gminy organizowane są liczne przedsięwzięcia sportowo-rekreacyjne. Do najważniejszych należą: Turniej sołectw gminy Lubsza organizowany przez Stowarzyszenie „Za Lasem” w Rogalicach, Bieg Papieski organizowany przez Koło Gospodyń Wiejskich „Przyjaźń” w Mąkoszycach oraz Radę Sołecką w Mąkoszycach, Międzyszkolne Igrzyska Olimpijskie im. Franciszka Sośnika w Kościerzycach organizowane przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czepielowicach, Wakacje na Sportowo organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Lubszy. Zainteresowaniem cieszą się także organizowane przez Opolski Związek Piłki Nożnej rozgrywki ligowe, w których biorą udział sportowcy z gminy – Klub LZS Victoria Dobrzyń i LZS Victoria Kościerzycy.

Gmina Lubsza posiada zasoby pozwalające na prowadzenie na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Największą wartość pod tym względem stanowią obszary chronione obejmujące 48% powierzchni gminy. Znajduje się tutaj: Obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, fragment Stobrawskiego Parku Krajobrazowego; rezerваты przyrody: Leśna Woda, Lubsza, Rogalice i Śmiechowice oraz liczne tereny objęte ochroną Natura 2000 (w tym ekosystem Grądy Odrzańskie).

Infrastrukturę rekreacyjną na terenie gminy oferuje Ośrodek Wypoczynkowy „Floryda” w Kościerzycach, zlokalizowany na 18 ha, posiadający własne kąpielisko z mołem, strzeżoną plażę, boisko sportowe do piłki ręcznej i koszykówki, boisko do siatkówki, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci, kawiarnię i bar, parking. Ośrodek składa się z pola namiotowego i domków kempingowych z ogólnodostępnymi sanitariatami.

Przez teren gminy przebiegają oznakowane szlaki i trasy turystyczne – piesze i rowerowe prowadzone przez malownicze tereny przyrodnicze i tematyczne – szlak zabytków polichromii, wyznaczona jest także trasa edukacyjna z tablicami informacyjnymi.

9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera będąca przejawem społeczeństwa obywatelskiego, w której działalność ekonomiczna i pożytku publicznego służy realizacji celów społecznych. Należą do nich: zatrudnianie i reintegracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych oraz seniorów), wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób oraz odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym, a także działalność na rzecz rozwoju lokalnego.

Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej, do których zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- jednostki reintegracyjne (m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy centra integracji społecznej, których głównym celem jest ponowna integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego – organizacje pozarządowe oraz podmioty sfery gospodarczej utworzone w związku z realizacją celu społecznego – spółki non-profit i spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie np. inwalidów i niewidomych.

W gminie Lubsza funkcjonuje kilkadziesiąt podmiotów ekonomii społecznej. Są to organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy podejmuje współpracę na podstawie uchwalanego corocznie Programu Współpracy Gminy Lubsza z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalności pożytku publicznego. Jego celem jest pełniejsze i efektywniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych, otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonaniu zadań publicznych, integracja organizacji lokalnych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych, wzmacnianie potencjału organizacji oraz rozwoju wolontariatu, promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich. W latach 2022-2024 roku priorytetowym obszarem współpracy ze sfery zadań publicznych było upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy Lubsza; takie priorytety ustalono również na 2025 i 2026 r.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej. Uwzględniają one m.in. informacje na temat obszarów i odbiorców ich działań, które określają ich zdolności do realizacji usług społecznych, w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Tabela 19. Podmioty ekonomii społecznej w gminie

nazwa i adres podmiotu	obszary działań	odbiorcy działań
Gminne Społeczne Towarzystwo Oświatowe w Czepielowicach 49-314 Czepielowice 31	edukacja i wychowanie	dzieci i młodzież; rodziny
Stowarzyszenie Tarnowiec Wczoraj Dziś i Jutro 49-315 Tarnowiec 36	rozwój lokalny	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Odnowa wsi Szydłowice” 49-312 Szydłowice 111	rozwój lokalny	społeczność lokalna
Stowarzyszenie Ikona Pisarzowic ul. Cisowa 10, 49-314 Pisarzowice	kultura, sztuka, tradycja; integracja europejska; edukacja i wychowanie	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Za lasem” 49-315 Rogalice 32	rozwój lokalny	społeczność lokalna
Stowarzyszenie Face the Music 49-313 Nowy Świat 40	kultura, sztuka, tradycja; integracja europejska; edukacja i wychowanie	społeczność lokalna; dzieci i młodzież

Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych „Zostańmy razem” 49-313 Śmiechowice 54	edukacja i wychowanie; pomoc społeczna; usługi socjalne	dzieci i młodzież
Fundacja Żywa historia 49-315 Roszkowice 32	kultura, sztuka, tradycja; edukacja i wychowanie; pomoc społeczna; ekologia	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Eliminacja elektrosmogiu” ul. Akacyjowa 4, 49-313 Lubsza	ekologia	społeczność lokalna
Fundacja „Do dzieła” ul. Brzeska 35, 49-313 Lubsza	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Fundacja Promocji Polski 49-313 Lubicz 5	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna,
Fundacja Baxter ul. Zielona 4, 49-313 Lubsza	kultura i sztuka; pomoc charytatywna	społeczność lokalna,
Fundacja „Zielone Łąki” 49-313 Lubicz 5	ekologia; sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna; dzieci i młodzież
Koło Gospodyń Wiejskich w Lubszy ul. Kamienna 1c, 49-313 Lubsza	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Koło Gospodyń Wiejskich Babeczek z Czepielowic w Czepielowicach 49-314 Czepielowice 45	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Koło Gospodyń i Gospodarzy Pisarzowice ul. Brzeska 21, 49-314 Pisarzowice	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Koło Gospodyń Wiejskich „Przyjaźń” w Mąkoszycach ul. Rolnicza 6, 49-315 Mąkoszyce	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Koło Gospodyń Wiejskich Kościerzycze Zgodna Wieś 49-314 Kościerzycze 61	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubszy ul. Brzeska 16, 49-313 Lubsza	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy „Zryw” Szydłowice 49-312 Szydłowice	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Gminny Ludowy Zespół Sportowy „Victoria” 49-312 Dobrzyń	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy „Victoria” Kościerzycze 49-314 Kościerzycze	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Uczniowski Klub Sportowy PSP Czepielowice 49-314 Czepielowice 31	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Stowarzyszenie strzelecko-kolekcjonerskie „Na celowniku” 49-313 Lubsza	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna

Stowarzyszenie wędkarskie „Kormoran” 49-314 Kościerzycy 52	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Oddział Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых 49-314 Kościerzycy	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Fundacja Klub Jeździecki – Klein Horse Stable 49-312 Szydłowice	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Związek Ogrodników Ziemi Brzeskiej ul. Brzeska 16, 49-313 Lubsza	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Lubszy ul. Kamienna 3, 49-313 Lubsza	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Czepielowicach 49-314 Czepielowice 18	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Mąkoszycach Kościelna 7A, 49-315 Mąkoszyce	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Michałowicach 49-313 Michałowice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Błotach 49-312 Błota 80	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrzyniu 49-312 Dobrzyń	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Rogalicach 49-315 Rogalice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Szydłowicach 49-312 Szydłowice 19	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy, spis.ngo.pl

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Lubsza czuwa Komenda Powiatowa Policji w Brzegu (ul. Robotnicza 10, 49-300 Brzeg). Zakres działalności funkcjonariuszy obejmuje m.in. dbanie o bezpieczeństwo i porządek w ruchu drogowym, zapewnienie porządku i bezpieczeństwa podczas organizowanych zgromadzeń, protestów, meczów i koncertów, zabezpieczanie śladów i dowodów, układanie programów profilaktycznych, edukowanie dorosłych, dzieci, młodzieży w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg, jezior i rzek.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Brzegu, w 2024 r. na terenie gminy Lubsza stwierdzono łącznie 19 przestępstw. Najwięcej dotyczyło kradzieży mienia. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Przestępstwa popełnione w gminie w 2024 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
kradzież mienia	10
kradzież z włamaniem	6
uszkodzenie mienia	2
rozbój	1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzegu.

Istotne dla mieszkańców gminy jest także bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie ochronę przeciwpożarową zapewnia 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 4 jednostki zrzeszone w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym – OSP Lubsza, OSP Michałowice, OSP Czepielowice i OSP Mąkoszyce. Jednostki OSP biorą udział w akcjach gaśniczych, udzielają pomocy przy wypadkach drogowych, usuwają zalegające drzewa i zabezpieczają zerwane linie energetyczne wskutek wichur i nawałnic, pomagają w usuwaniu skutków powodzi i podtopień. Gmina zapewnia jednostkom OSP gotowość bojową; na potrzeby OSP przekazała 602.267 zł w 2023 r. oraz 1.751.720 zł (w tym dotacje rządowe na usuwanie skutków powodzi) w 2024 r.

W latach 2023-2024 jednostki OSP wyjeżdżały 268 razy w 2023 r. i 456 razy w 2024 r., w tym do odpowiednio 100 i 98 pożarów oraz odpowiednio 117 i 191 miejscowych zagrożeń. Oprócz udziału w akcjach, jednostki straży pożarnej brały udział w ćwiczeniach taktyczno-bojowych na terenie obszarów leśnych, organizowały konkursy i szkolenia w zakresie bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży. Uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczych posiadało 125 w 2023 r. i 133 strażaków i strażaczek w 2024 r.

11. KWESTIA UCHODźCÓW

Z informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika, że trzy lata po rosyjskiej agresji na Ukrainę z ochrony czasowej w Polsce korzysta obecnie prawie 1 mln obywateli Ukrainy, głównie kobiet i dzieci.

W pierwszych tygodniach wojny w Ukrainie jednostki samorządowe stanęły przed obowiązkiem i potrzebą zapewnienia schronienia uchodźcom. Wśród krótkookresowych wyzwań znalazły się podstawowe, jak zapewnienie lokum i żywności, dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i rynku pracy. Z upływem czasu pojawiały się kolejne, m.in. konieczność świadczenia pomocy psychologicznej osobom w traumie. Przewidywane są również następne wyzwania, a wśród najważniejszych wymienia się potrzebę integracji oraz zapobieganie konfliktom, w tym agresji na tle narodowościowym.

Dotknięci konfliktem wojennym obywatele Ukrainy znaleźli schronienie na terenie gminy Lubsza – w lutym 2022 r. przybyło 217 uchodźców. Samorząd gminy zapewnił uchodźcom schronienie i wyżywienie, pomoc medyczną, objął wsparciem finansowym, rzeczowym i poradnictwem, świadcząc wszelką pomoc przewidzianą ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Największe zapotrzebowanie na pomoc odnotowano w 2022 r., natomiast później część uchodźców przeprowadziła się do różnych miejscowości, inni usamodzielnili się i pracują. Świadczenie na zakwaterowanie i wyżywienie dla uchodźców z Ukrainy (tzw. 40+) wypłacono w kwocie 807.000 zł w 2022 r., 211.960 zł w 2023 r. i 65.880 zł w 2024 r.

Zasiłki rodzinne dla obywateli Ukrainy wypłacono na łączną kwotę 25.807 zł w 2022 r., 7.637 zł w 2023 r. i 648 zł w 2024 r., przyznano 136 świadczeń rodzinnych, w tym 1 świadczenie rodzicielskie, 1 zasiłek pielęgnacyjny w 2022 r. oraz 29 świadczeń rodzinnych, w tym 4 świadczenia rodzicielskie, 12 zasiłków pielęgnacyjnych w 2023 r., w 2024 r. kontynuowano wypłatę przyznanego zasiłku pielęgnacyjnego dla 1 osoby do kwietnia tego roku. W 2022 r. przyznano również pomoc w formie posiłków w szkołach i przedszkolach dla 36 ukraińskich dzieci. Łącznie sfinansowano 651 posiłków na kwotę 3.632 zł. W 2025 r. gmina nie udzielała pomocy finansowej uchodźcom, bowiem nie zgłaszali się oni po wsparcie.

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wynika, że w porównaniu do spisu z 2011 r. dwukrotnie wzrosła liczba osób z obywatelstwem innego kraju

mieszkających na terenie Polski, w tym czterokrotnie liczba obywateli Ukrainy. Wobec powyższego, obecnie, po wybuchu wojny za wschodnią granicą kraju, tym bardziej należy brać pod uwagę możliwość dalszego wzrostu liczby osób narodowości ukraińskiej zamierzających na dłużej lub na stałe pozostać w Polsce. Z ankiet przeprowadzanych wśród uchodźców w połowie 2022 r. wynika, że 1/3 badanych deklarowała chęć pozostania w Polsce także po zakończeniu wojny. W późniejszych badaniach udział ten nieco się zmniejszył, niemniej nie można przewidzieć, jak będzie on kształtował się w przyszłości.

Z informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika, że ważne zezwolenia na pobyt w naszym kraju posiada łącznie 1,55 mln cudzoziemców. W 2024 r. wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce złożyło 17 tys. cudzoziemców; najliczniejsze grupy wnioskodawców stanowili obywatele Ukrainy oraz Białorusi. W 2024 r. ww. Urząd wydał decyzje wobec 12 tys. osób. Liczba złożonych w Polsce wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej była o 79% większa niż w 2023 r. W 2024 r. najwięcej wniosków uchodźczych pochodziło od obywateli: Ukrainy – 7 tys. osób, Białorusi – 3,9 tys. osób, Rosji – 1 tys. osób, Somalii – 600 osób, Erytrei – 600 osób. Wnioski obejmujące dzieci i młodzież poniżej 18. roku życia stanowiły 16 proc. wszystkich spraw.

Główny Urząd Statystyczny przewiduje 3 możliwe warianty rozwoju scenariusza imigracyjnego: wysoki – przewiduje stały i dość szybki wzrost liczby imigrantów napływających do Polski, m.in. w związku z dobrymi warunkami zatrudnienia (w 2028 r. przybędzie 254 tys., w 2030 r. 82 tys. osób); średni – przewiduje, że imigracja będzie się zwiększać, ale wolniej (w 2028 r. przybędzie 162 tys. osób, a w 2030 r. 53 tys. osób), z kolei wariant niski, wynikający głównie z pogorszenia sytuacji ekonomicznej Polski i utrudniania napływu cudzoziemców, zakłada w 2028 r. napływ 69 tys. osób, a w 2030 r. 24 tys. osób.

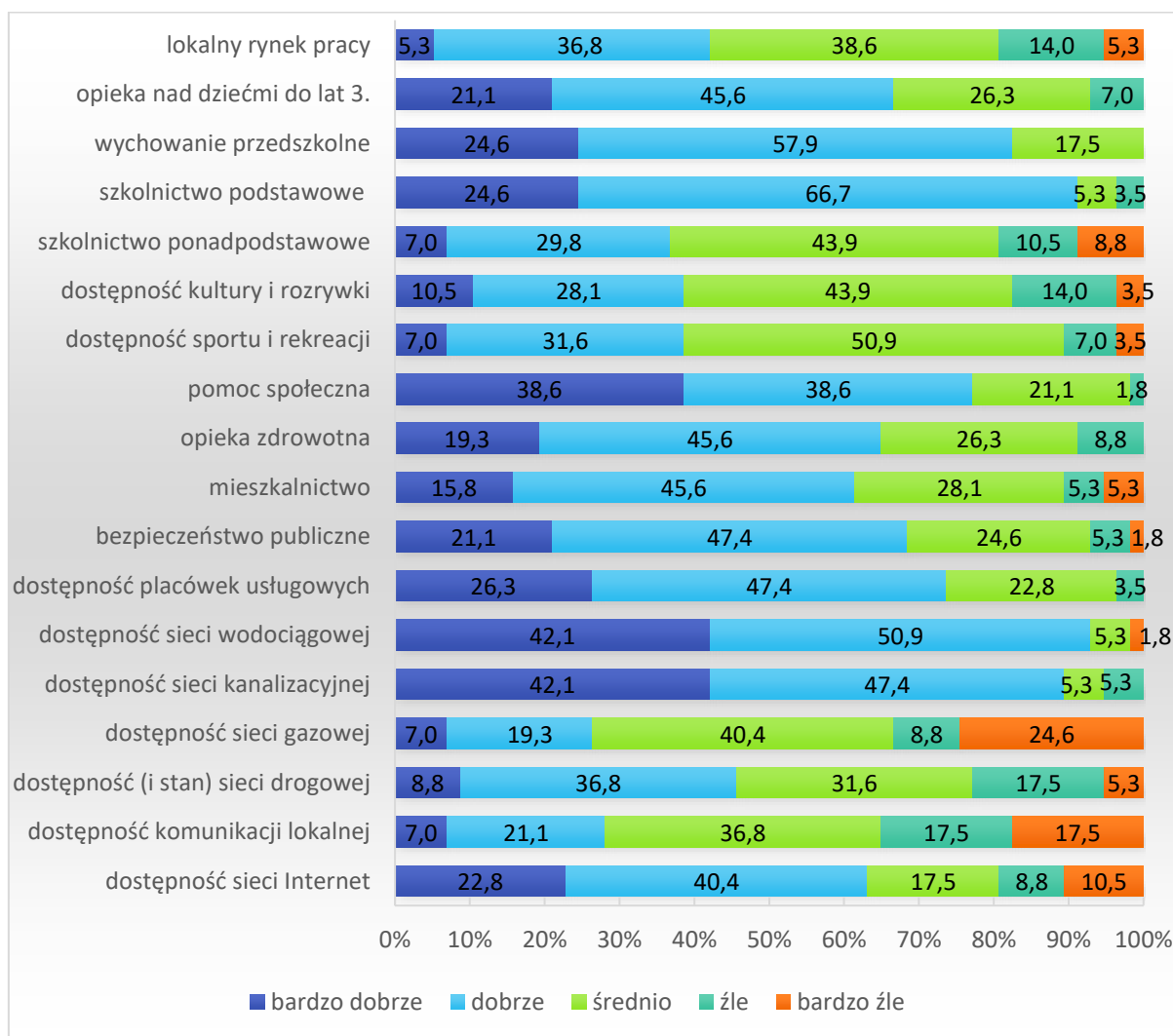
12. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Lubsza posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiety, którą skierowano do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – przedstawicieli organów gminy, pracowników Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek pomocniczych i organizacyjnych gminy, m.in. sołectw, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli podmiotów leczniczych, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła. Do badania przedłożono w sumie 57 anonimowo wypełnionych ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

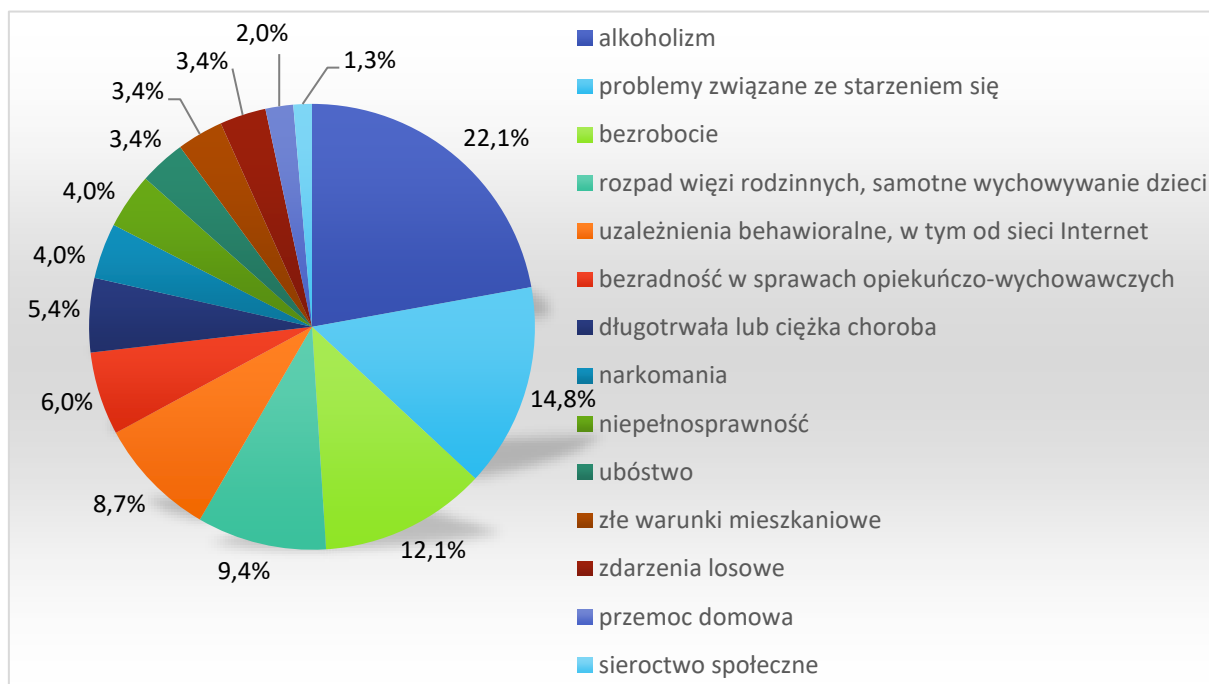
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 93% ocen dobrych i bardzo

dobrych), szkolnictwa podstawowego (w sumie 91,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci kanalizacyjnej (łącznie 89,5% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego (w sumie 82,5% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz pomoc społeczna (łącznie 77,2% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostępność komunikacji lokalnej (w sumie 35% ocen złych i bardzo złych) i sieci gazowej (łącznie 33,4% ocen bardzo złych i złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

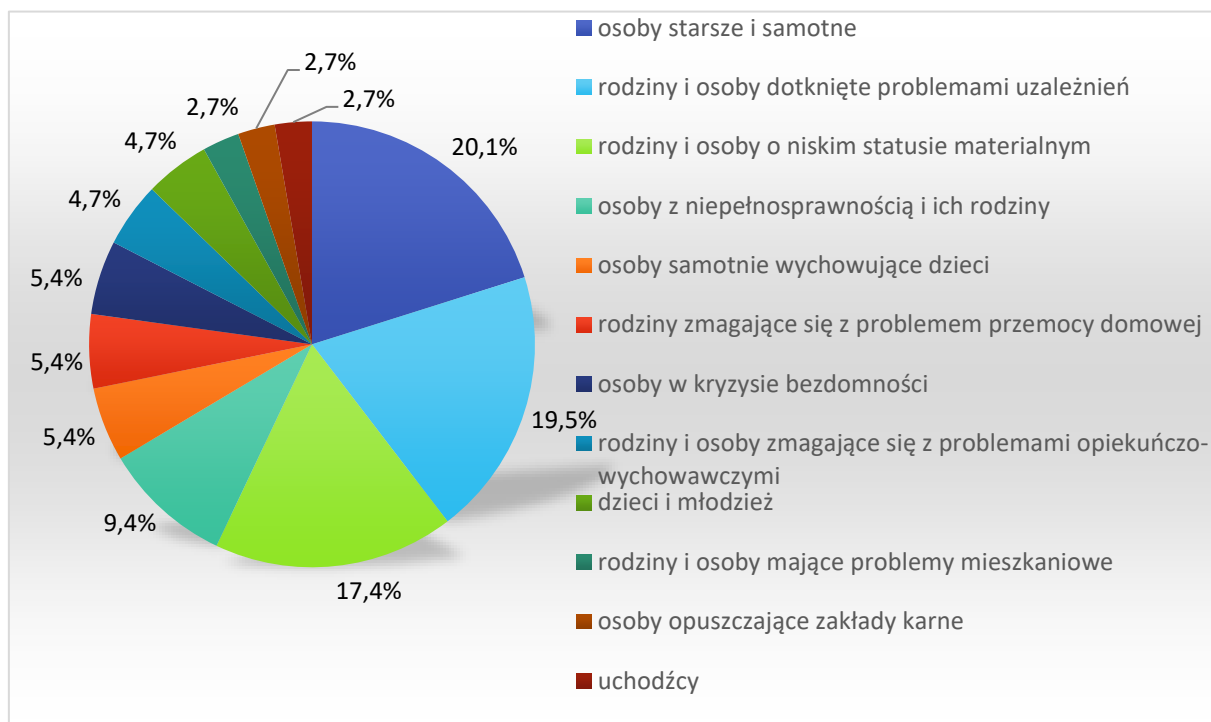

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (22,1%), problemy związane ze starzeniem się (14,8%), bezrobocie (12,1%), rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (9,4%) oraz uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (8,7%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

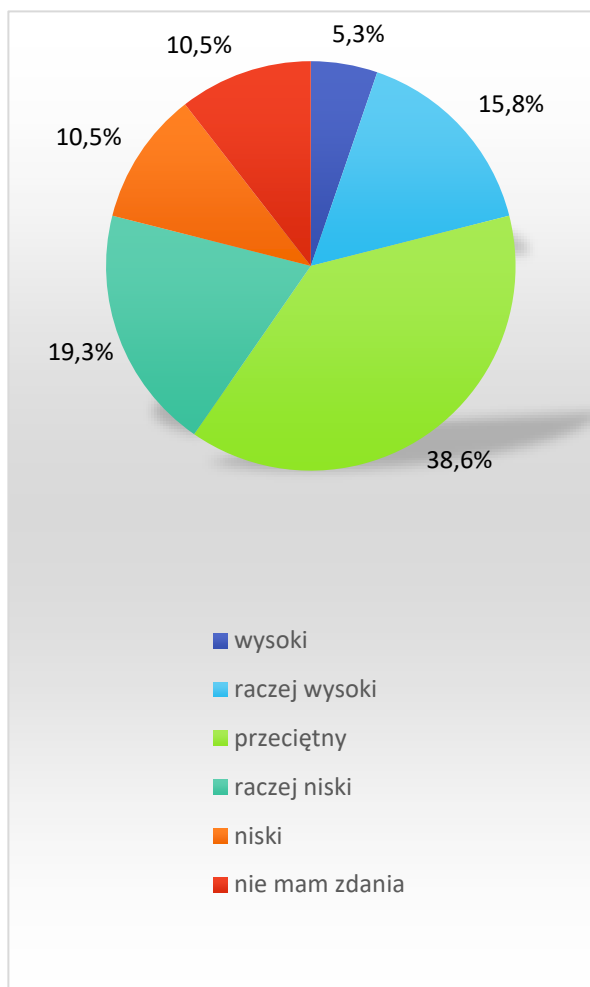

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

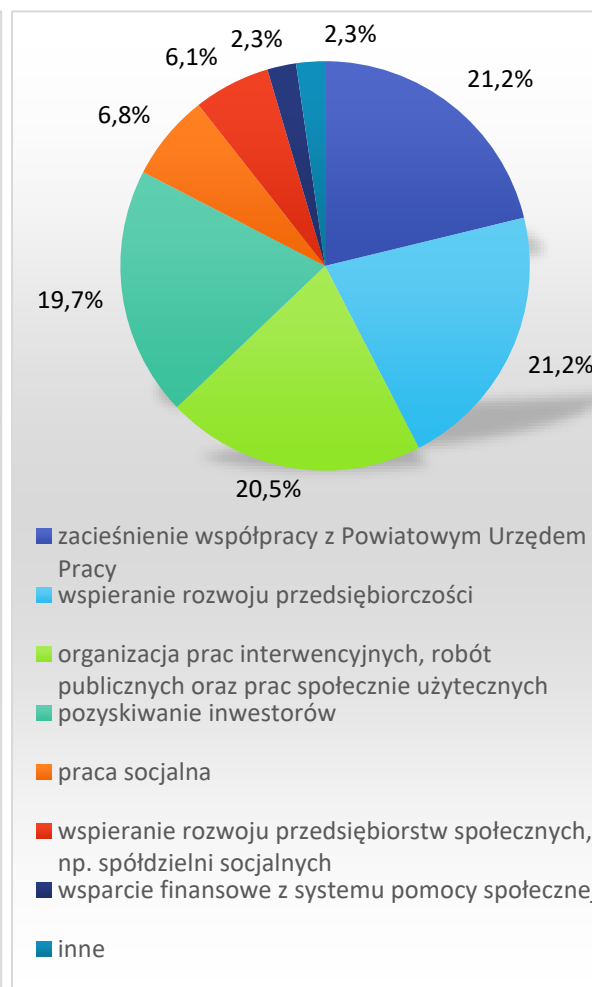
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne (20,1%), rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (19,5%) oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (17,4%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

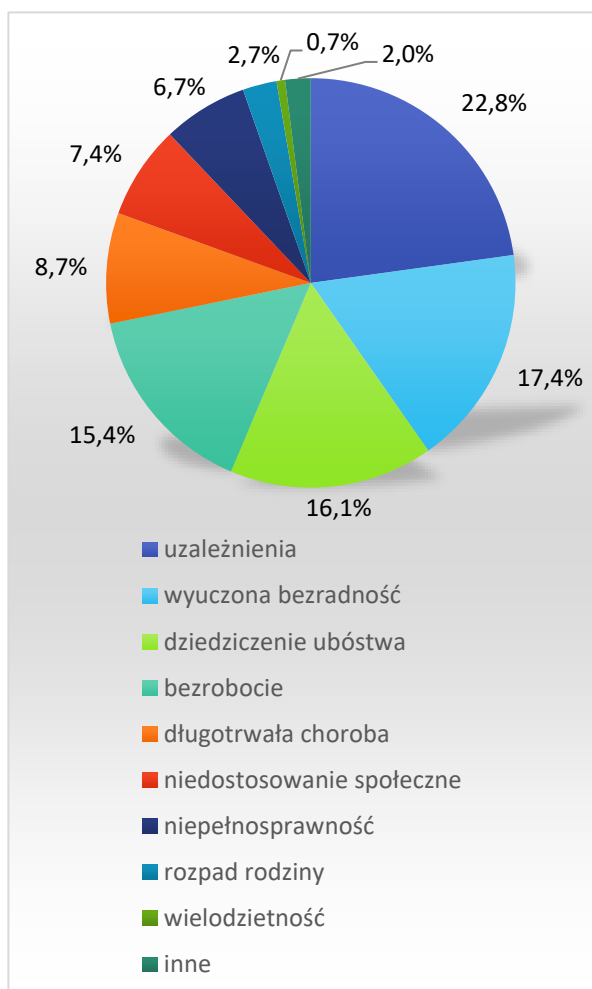
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko 40% ankietowanych (38,6%) stwierdziło, że poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 29,8% respondentów jest on raczej niski lub niski, a w sumie 21,1% badanych było odmiennego zdania.

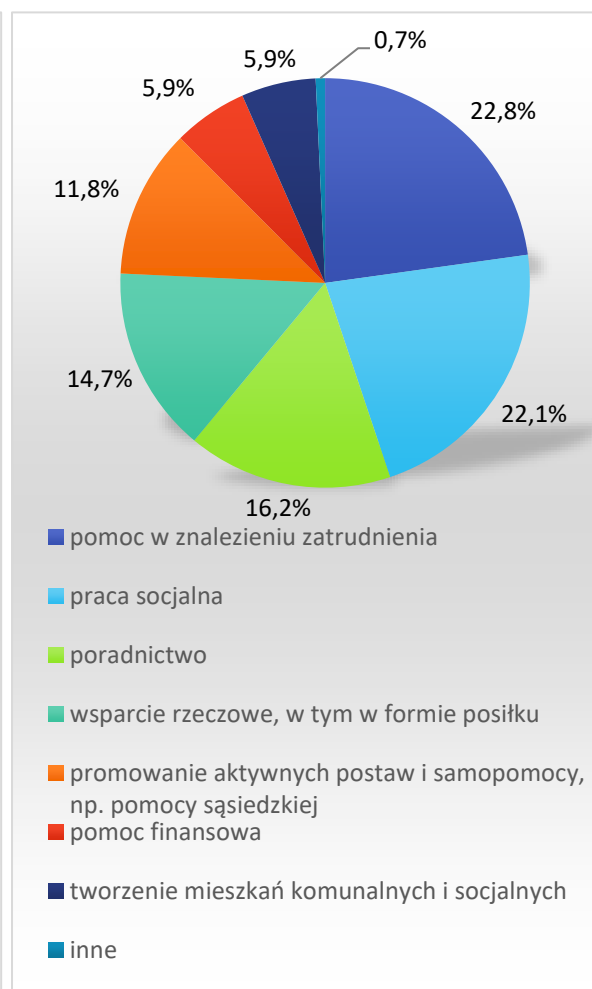
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, badani najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (po 21,2%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (20,5%) oraz pozyskiwanie inwestorów (19,7%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

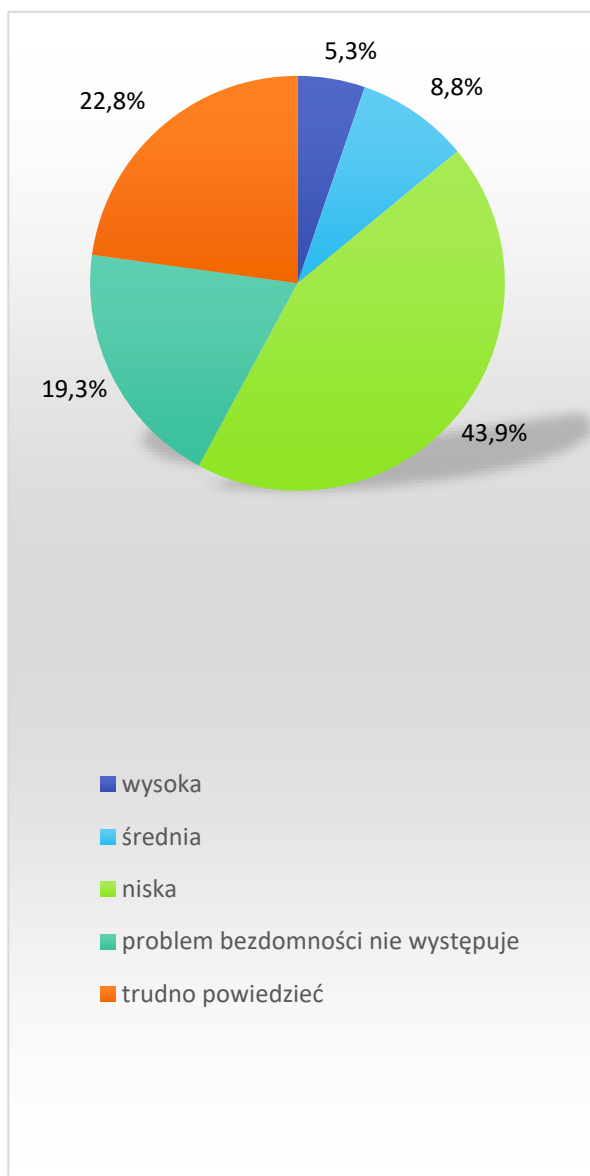
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (22,8%), wyuczoną bezradność (17,4%), dziedziczenie ubóstwa (16,1%) i bezrobocie (15,4%).

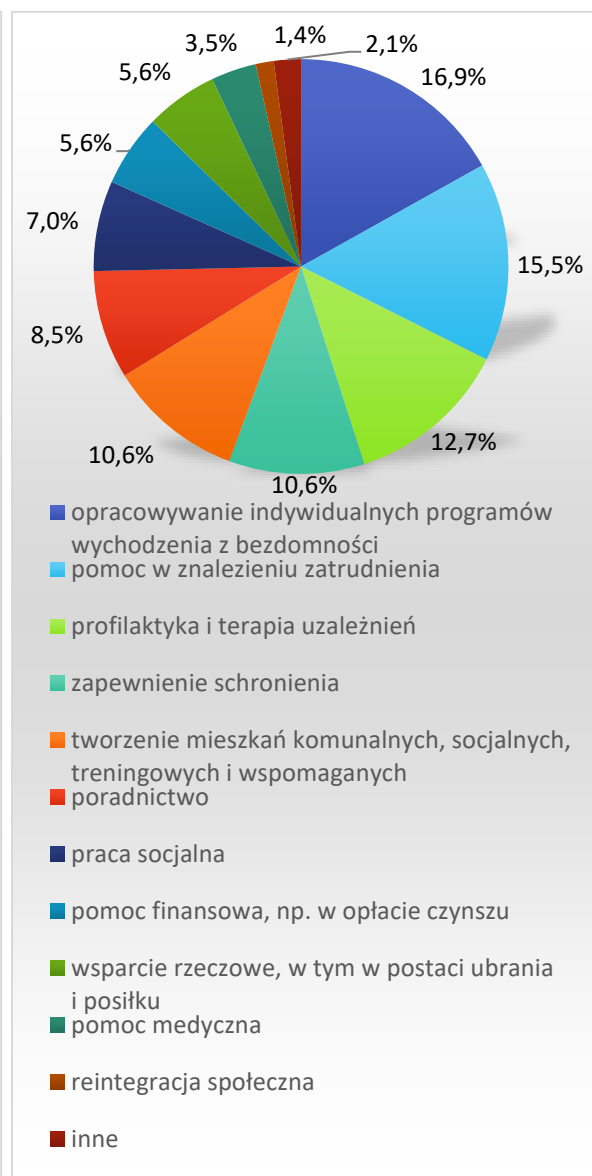
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (22,8%), prowadzić pracę socjalną (22,1%), świadczyć poradnictwo (16,2%) oraz wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku (14,7%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

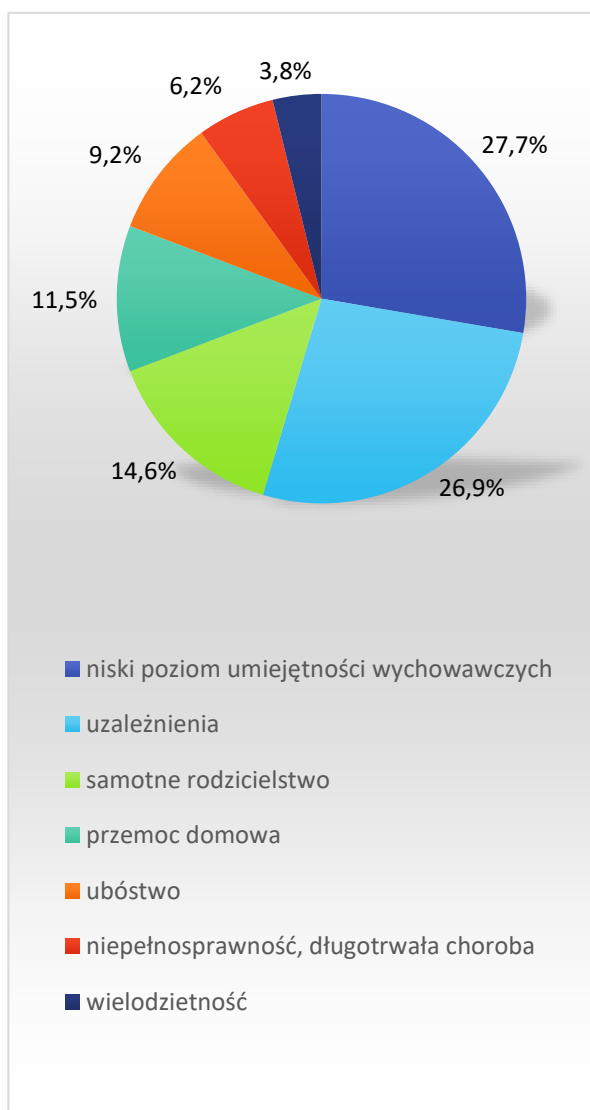
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (43,9%) stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest niska. Jednocześnie 22,8% ankietowanych nie miało na ten temat zdania, a 19,3% respondentów odpowiedziało, że bezdomność w gminie nie występuje.

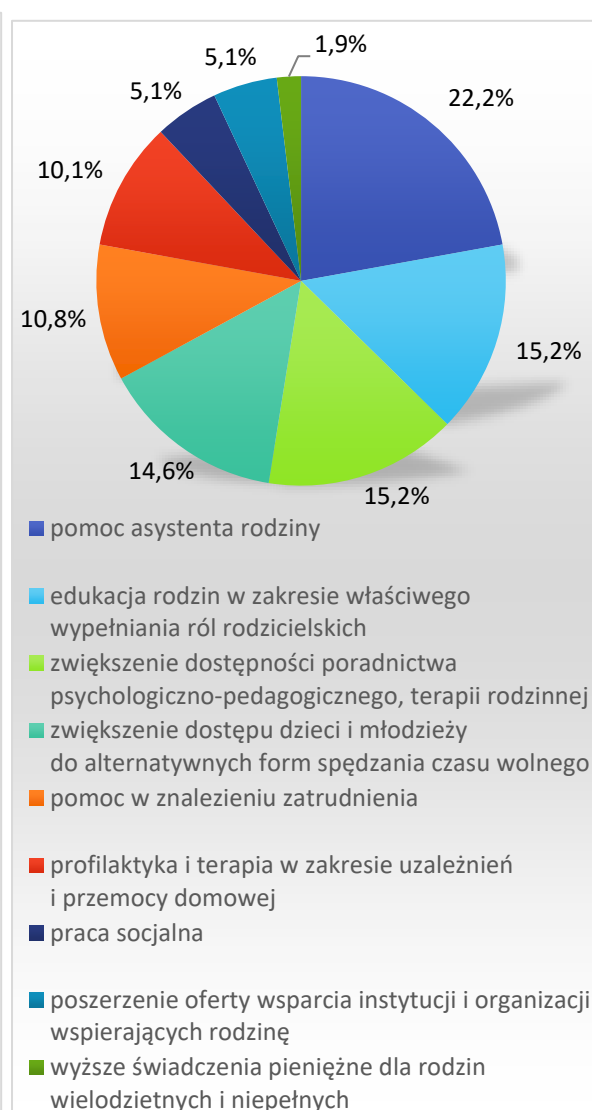
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (16,9%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (15,5%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (12,7%), zapewnienie schronienia oraz tworzenie mieszkań komunalnych, socjalnych, treningowych i wspomaganych (po 10,6%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

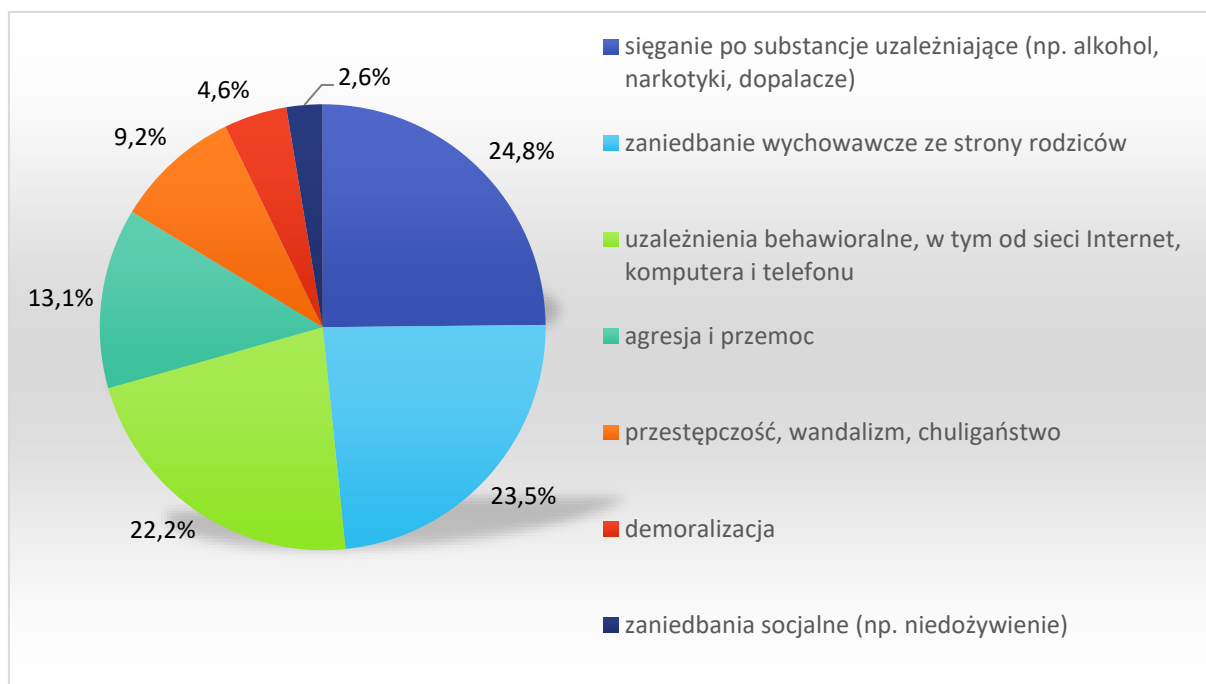
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (27,7%), uzależnienia (26,9%), a także samotne rodzicielstwo (14,6%) i przemoc domowa (11,5%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali: udzielenie wsparcia ze strony asystenta rodziny (22,2%), a także edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (po 15,2%) oraz poszerzenie dostępu do dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (14,6%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

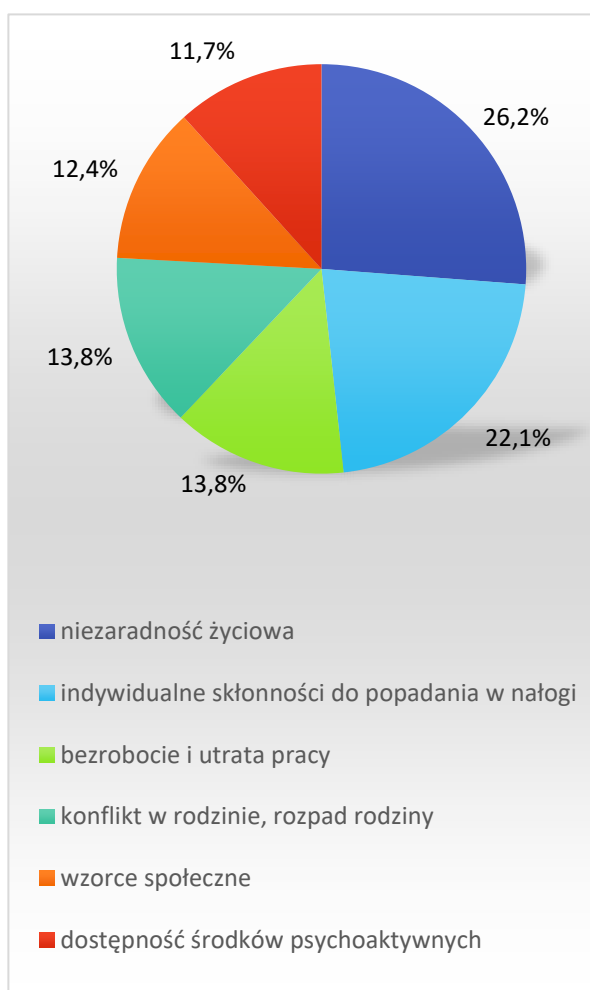
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (24,8%), zaniedbania

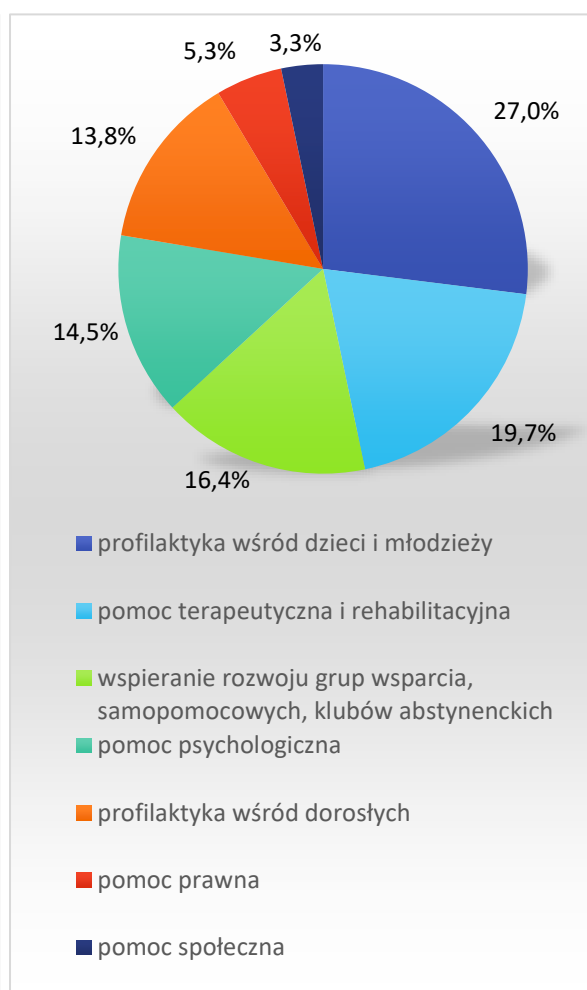
wychowawcze ze strony rodziców (23,5%) oraz uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (22,2%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

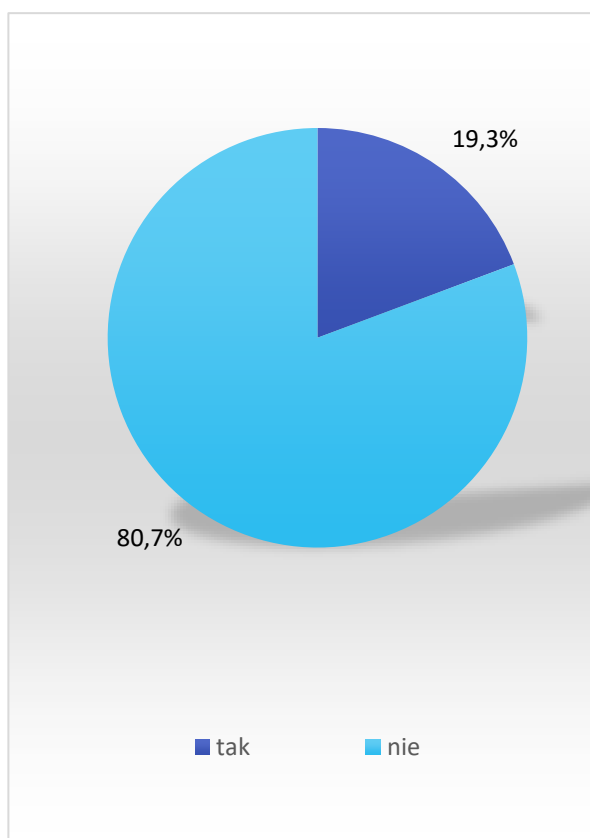
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (26,2%) i indywidualne skłonności do popadania w nałogi (22,1%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (27%), zwiększeniu dostępu do pomocy terapeutycznej

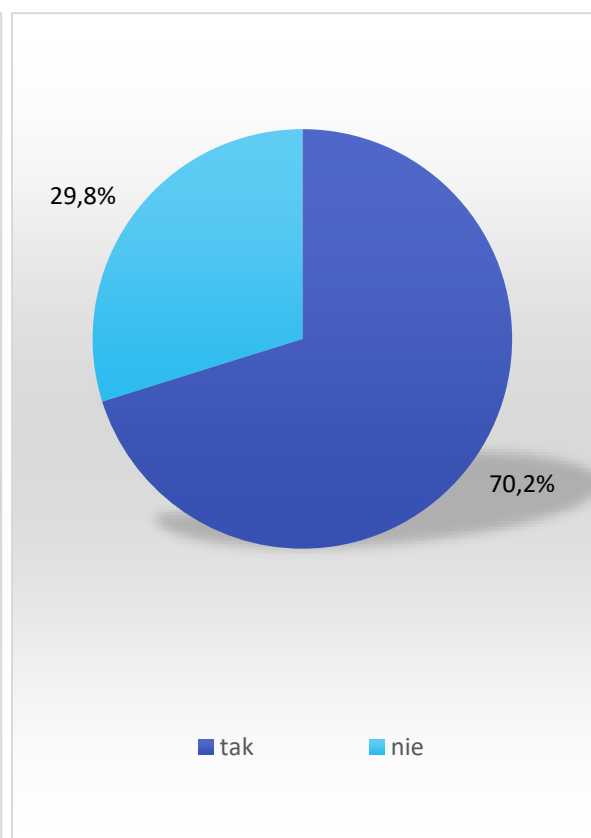
i rehabilitacyjnej (19,7%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (AA, Al-Anon), klubów abstynenckich (16,4%), zwiększeniu dostępu do pomocy psychologicznej (14,5%), oraz prowadzeniu profilaktyki wśród dorosłych (13,8%).

Następnie zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy domowej, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?

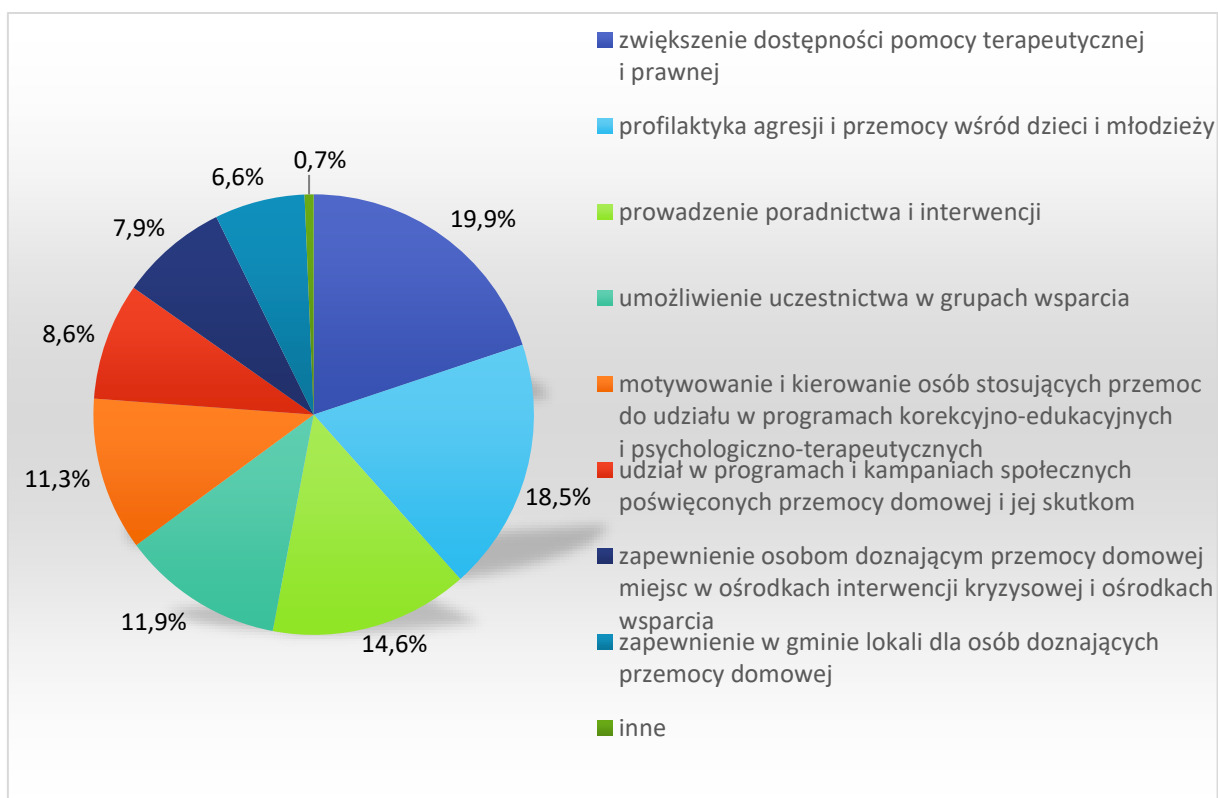
Wykres 42. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (80,7%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Jednocześnie 70,2% ankietowanych odpowiedziało, że nie słyszało o osobach w gminie, które doświadczyły tego problemu.

Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?

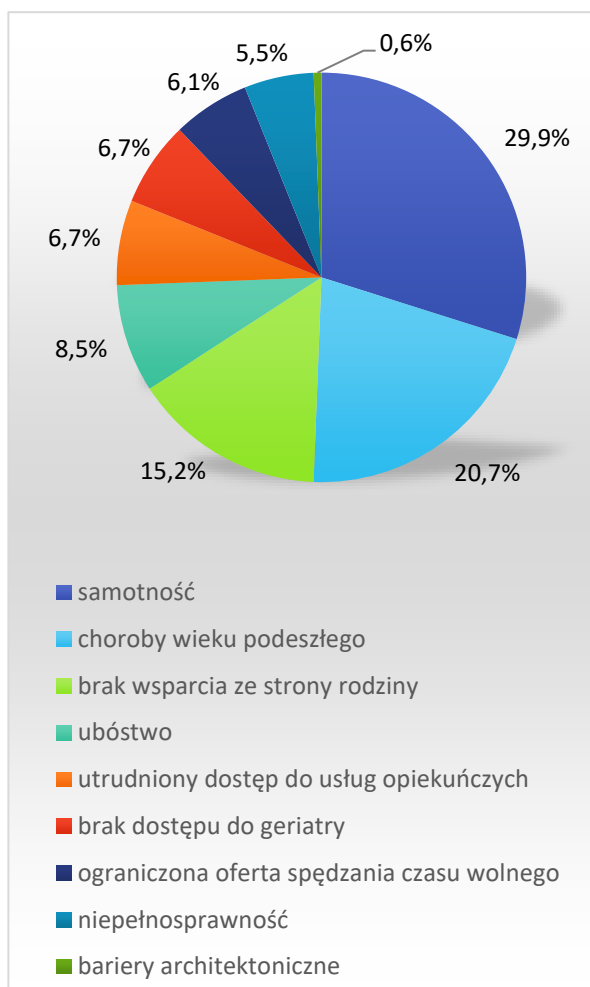

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

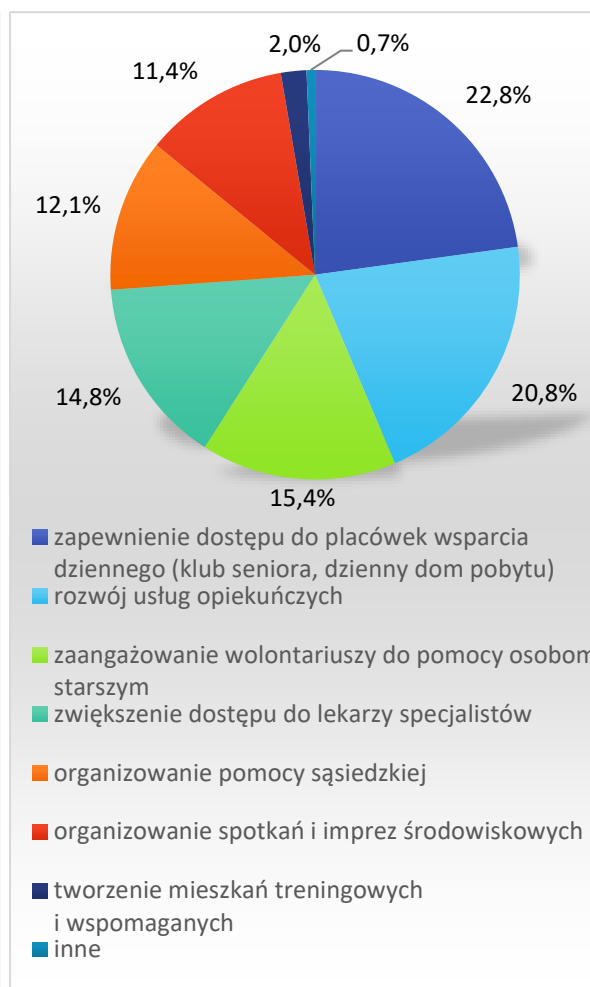
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (19,9%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (18,5%), prowadzić poradnictwo i interwencje (14,6%), umożliwić udział w grupach wsparcia (11,9%) oraz motywować i kierować osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych (11,3%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

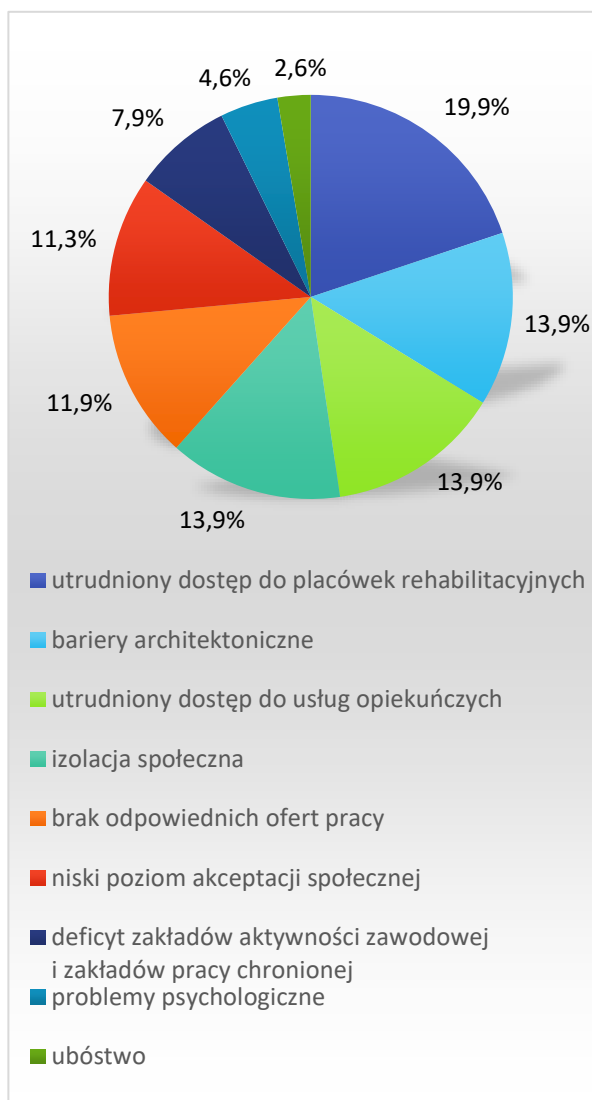
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (29,9%) i choroby wieku podeszłego (20,7%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (15,2%).

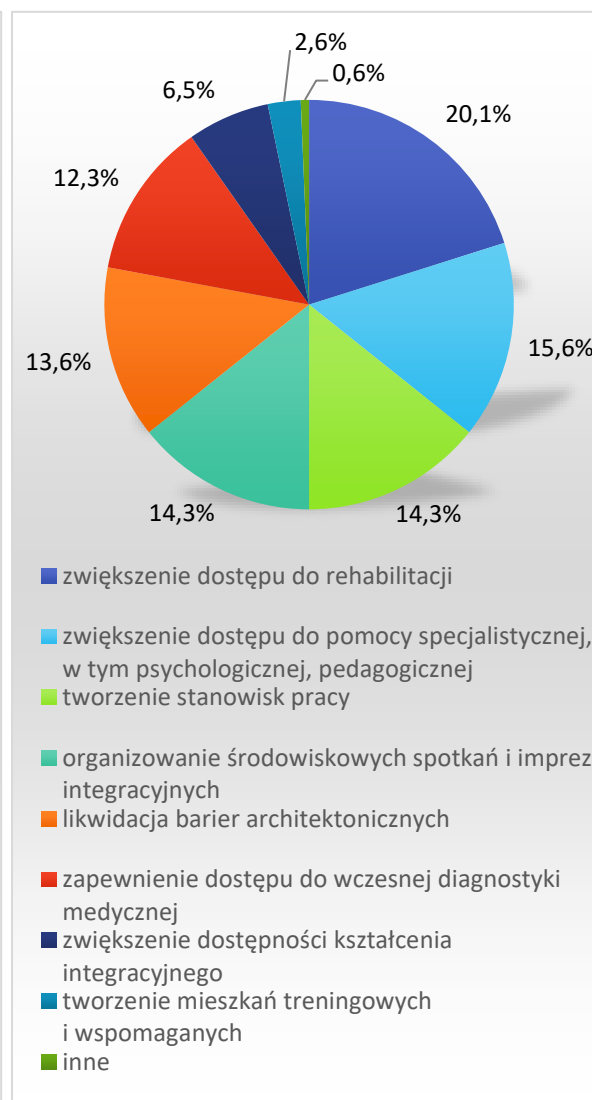
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 22,8%), rozwijanie usług opiekuńczych (20,8%), a także zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (15,4%) i zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (14,8%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy

Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?

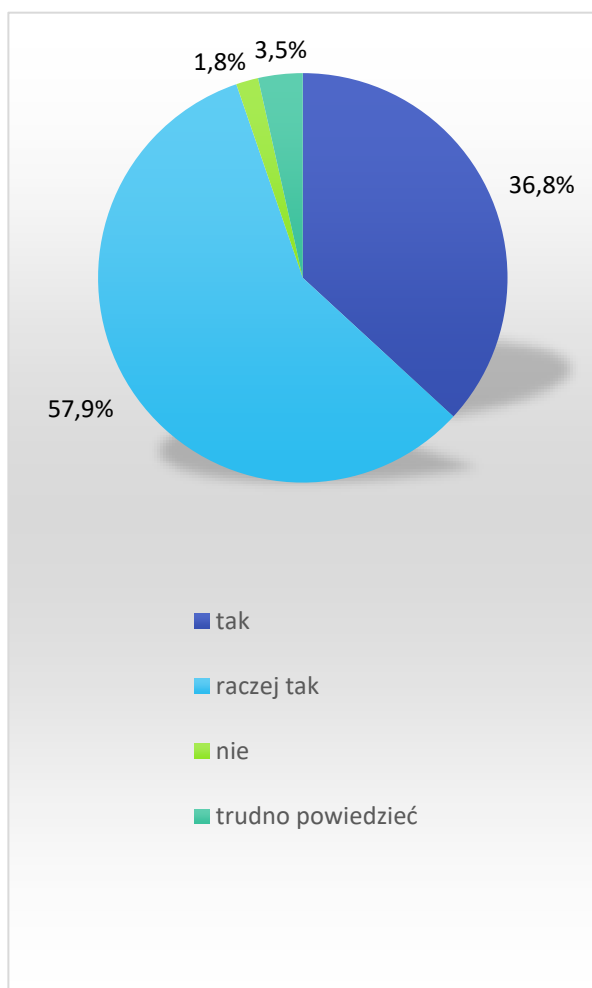
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (19,9%), bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych i izolacja społeczna (po 13,9%).

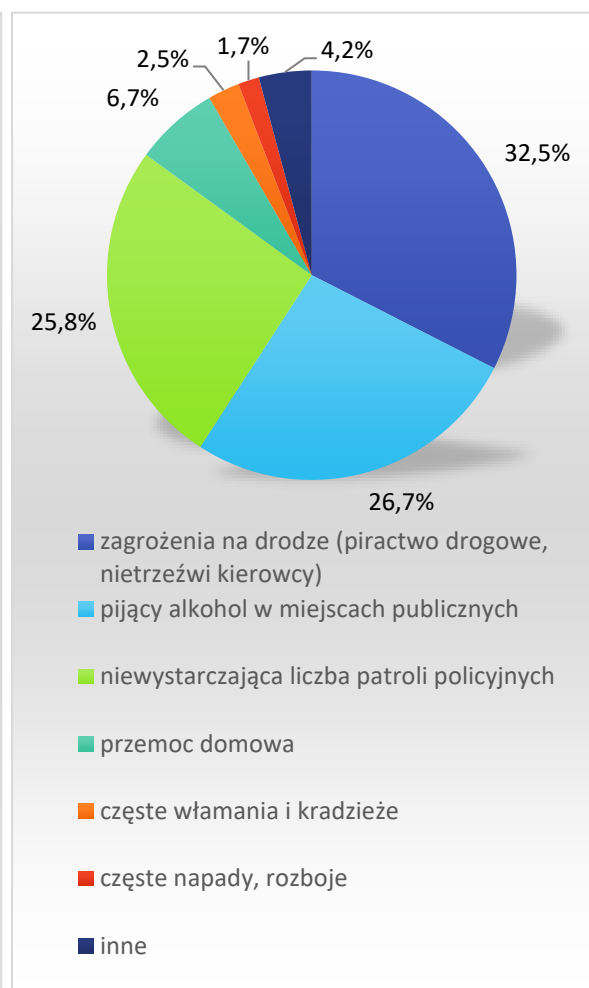
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępności rehabilitacji (20,1%), poszerzeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (15,6%), tworzeniu stanowisk pracy oraz organizowaniu środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (po 14,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

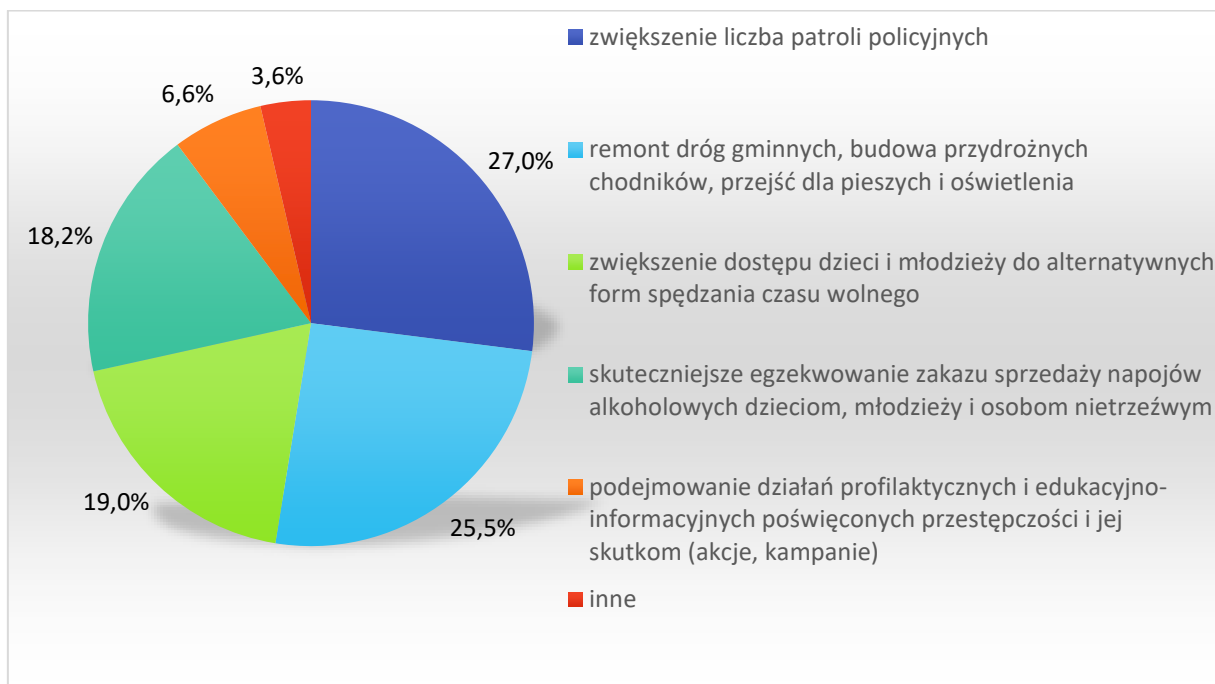

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Łącznie 94,7% ankietowanych stwierdziło, że czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania, a jedynie 1,8% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 32,5%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (26,7%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (25,8%).

Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych (27%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (25,5%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (19%) oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (18,2%).

13. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim

posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 21. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ utrzymujący się relatywnie niskim poziomem bezrobocia ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ położenie gminy sprzyjające rozwojowi sektora turystycznego ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie, zapewnianie schronienia osobom w kryzysie bezdomności i wychodzącym z bezdomności ▪ dobrze rozwinięta współpraca z instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom w kryzysie bezdomności i bezrobotnych ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dobra dostępność opieki nad dziećmi do lat 3., opieki przedszkolnej i szkół podstawowych w gminie ▪ zapewnianie w gminie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ funkcjonowanie w gminie Gminnego Ośrodka Kultury, Bibliotek Publicznych i świetlic wiejskich ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna ▪ dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej ▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ dobry dostęp rodzin z problemami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie ▪ niski potencjał inwestorów w gminie i zbyt mała skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc ▪ niedostateczna częstotliwość kursowania komunikacji w gminie ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niezadowalająca oferta kulturalna w gminie ▪ niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej ▪ nieodpowiedni dostęp rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej ▪ zbyt niska skala działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej wśród dzieci i młodzieży oraz działań edukacyjno-szkoleniowych wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych ▪ brak grup wsparcia dla osób

<p>uzależnień i przemocy domowej do wsparcia psychospołecznego i prawnego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej ▪ świadczenie w gminie usług opiekuńczych ▪ wsparcie rodziny i pomoc sąsiedzka dla osób starszych i z niepełnosprawnością; silne więzi rodzinne i sąsiedzkie ▪ promowanie aktywnego starzenia się ▪ podejmowanie działań aktywizujących i umożliwiających spędzanie czasu wolnego osobom starszym i z niepełnosprawnością; m.in. poprzez udział gminy w zewnętrznych programach służących rozwojowi usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększeniu aktywności seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz w ramach organizacji pozarządowych ▪ udział osób starszych i z niepełnosprawnością w inicjatywach lokalnych ▪ dobrze wykwalifikowana, stale podnosząca kwalifikacje kadra zatrudniona w OPS-ie ▪ posiadanie wystarczającej wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z programów resortowych i funduszy strukturalnych 	<p>uzależnionych, współuzależnionych i problemem przemocy domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ brak lokali dla osób doznających przemocy ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ brak w gminie klubu seniora i dziennego domu pobytu oraz grup wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ zbyt niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej i usług rehabilitacyjnych ▪ zbyt niska skala działań aktywizujących i umożliwiających spędzanie czasu wolnego osobom starszym i z niepełnosprawnością ▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ brak warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej z uwagi na nadmiar zadań i brak infrastruktury pomocowej ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ trudności z dojazdem do instytucji pomocowych ▪ niewystarczająco rozwinięty w gminie sektor pozarządowy działający w obszarze polityki społecznej ▪ brak w gminie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych ▪ brak wolontariatu w gminie ▪ ograniczona liczba liderów społecznych
---	---

Unii Europejskiej

- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej, przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych
- znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i sąsiadów (szybka identyfikacja potrzeb) oraz spokojne i bezpieczne otoczenie
- aktywny udział mieszkańców gminy w życiu społeczności lokalnej i w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych
- silne więzi międzyludzkie i sąsiedzkie, tradycja współpracy i wzajemnej pomocy

Szanse

Zagrożenia

▪ duży potencjał inwestorów w powiecie ▪ ułatwiony poprzez transport pracowniczy dostęp do zakładów pracy usytuowanych w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK” w Skarbmierzu, Stanowicach koło Oławy, Jelczu-Laskowicach, Oławie ▪ dostęp do nowych miejsc pracy tworzonych w gminach ościennych ▪ wzrost mobilności mieszkańców ▪ aktywna promocja gminy; dalszy rozwój turystyki dzięki posiadanych przez gminę walorom ▪ promowanie przedsiębiorczości ▪ aktywne poszukiwanie zatrudnienia przez osoby bezrobotne ▪ możliwość znalezienia zatrudnienia przez kończącą edukację młodzież ▪ rosnący poziom społecznej akceptacji osób w kryzysie bezdomności ▪ możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w tym unijnych,	▪ niska skuteczność programów wychodzenia z kryzysu bezdomności ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych, wykształconych ▪ rosnące koszty życia i nierówność społeczna ▪ ujemny przyrost naturalny ▪ kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin ▪ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ wzrost liczby dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi ▪ rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego ▪ zwiększająca się liczba osób z gminy wymagających leczenia z uzależnień ▪ wysoka dostępność do alkoholu i innych substancji psychoaktywnych

- na tworzenie lub rozwój przedsiębiorstw oraz aktywizację bezrobotnych
- dostęp do europejskich rynków pracy
- zintensyfikowanie działań służących pozyskaniu inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy
- rozwój cyfryzacji i edukacji zdalnej (łatwiejszy dostęp do wiedzy i specjalistów)
- wsparcie finansowe państwa w zakresie programów prorodzinnych
- rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy domowej
- promowanie aktywnego starzenia się
- dobra dostępność domów pomocy społecznej
- rosnący udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych
- konsultacje on-line)
- dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością
- wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością
- rozwój technologii (teleporady, teleopieka usługi cyfrowe, konsultacje on-line, monitoring zdrowia)
- zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej
- uruchomienie wolontariatu i rozwój sąsiedzkich sieci wsparcia
- edukacja obywatelska i rozwój liderstwa lokalnego
- zwiększenie dostępności szkoleń dla służb społecznych i nauczycieli
- zwiększająca się skala uzależnień behawioralnych
- rosnąca liczba osób wymagających z powodu przemocy domowej podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych
- utrwalone stereotypy i tabu dotyczące uzależnień i przemocy domowej; bagatelizowanie problemów i ich społeczna akceptacja
- wzrost zachowań agresywnych i niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży
- rosnący udział osób starszych i z niepełnosprawnością w gminie
- niezadawalający poziom życia, samotność i izolacja społeczna osób starszych i z niepełnosprawnością
- niewystarczająca działania aktywizujące i umożliwiające spędzanie czasu wolnego osobom starszym i z niepełnosprawnością
- wysokie koszty opieki instytucjonalnej dla osób starych
- wzrost kosztów życia i opieki zdrowotnej
- przerzucanie przez rodzinę odpowiedzialności za opiekę nad osobami starszymi na samorządy gminne i państwo
- przeciążenie pracowników pomocy społecznej obowiązkami i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego
- niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; zbyt duże obciążenie zadaniami samorządu gminy i brak trwałości finansowania projektów po ich zakończeniu
- wzrost biurokracji i brak elastyczności systemu pomocy utrudniający szybkie reagowanie na indywidualne potrzeby
- bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

14. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Lubsza, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- niekorzystne zmiany demograficzne – spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, któremu towarzyszy wzrost udziału osób starszych w populacji gminy; zmiany te, prowadzące do starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności, wymagają m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym uruchomienia usług specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym utworzenia klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach domu dziennego pobytu, rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier architektonicznych oraz udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- dysfunkcyjność rodzin, w tym zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania działalności profilaktycznej w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym poprzez rozwijanie oferty punktu konsultacyjnego oraz wspieranie ruchu samopomocowego, a także potrzebę kontynuowania edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępu do poradnictwa specjalistycznego, utrzymania wsparcia ze strony asystenta rodziny, zwiększania dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym utworzenia placówki wsparcia dziennego;
- zwiększenie szans i dostępności pomocy dla osób pozostających bez pracy i ubogich, m.in. poprzez zachęcanie do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), zintensyfikowanie działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących w gminie nowe miejsca pracy, poprawę warunków do inwestowania i propagowanie przedsiębiorczości, wspieranie rozwoju firm już istniejących oraz rolnictwa i zmian w rolnictwie, oraz zwiększenia

w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych, treningowych i wspomaganych;

- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez zapewnienie dostępności opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in. poprzez dalsze monitorowanie i patrolowanie miejsc publicznych oraz kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- zwiększenie aktywności obywatelskiej oraz profesjonalizację lokalnego systemu pomocy społecznej poprzez m.in. wspieranie i rozwijanie sektora ekonomii społecznej działającego w gminie w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego podmiotami, a także stałe doskonalenie i poszerzenie służb społecznych i rozwijanie infrastruktury socjalnej.

1. **Przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów i osób z niepełnosprawnościami:** aktywizowanie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług oraz tworzenie warunków do inkluzji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami;
  2. **Wsparcie rodzin oraz tworzenie w gminie warunków do rozwoju:** udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, prowadzenie działań prozdrowotnych, pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków do kształcenia i wszechstronnego rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej, tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia i wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmocnianie i poszerzanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w gminie oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Lubsza w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2035 jest:

inkluzja grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, poprawa kondycji rodzin i podnoszenie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ekskluzji seniorów i osób z niepełnosprawnością.

Cele operacyjne

1. Aktywizowanie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług.
2. Tworzenie warunków do inkluzji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Podejmowanie działań prozdrowotnych dla seniorów i osób z niepełnosprawnością.
3. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością, np. „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa”, „Korpus Wsparcia Seniorów”.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i z niepełnosprawnością – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek

kulturalnych oraz przy współpracy z ośrodkami wsparcia i podmiotami ekonomii społecznej; podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy klubu seniora, a w sprzyjających warunkach domu dziennego pobytu.

6. Współpraca z podmiotami niegminnymi w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.

7. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania seniorów i osób z niepełnosprawnością w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2026-2035.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy Lubsza, Urząd Gminy w Lubszy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, niepubliczne i ponadgminne placówki oświatowe, w tym placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Wsparcie rodzin oraz tworzenie w gminie warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.
3. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.
4. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia i wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.
5. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez rozwijanie oferty Punktu Konsultacyjnego w gminie oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień, ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym tworzenia grup wsparcia dla osób z problemami uzależnień i przemocy domowej.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. W razie potrzeby zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej lokali w gminie lub miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i ośrodkami wsparcia.

7. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii, przemocy domowej i uzależnieniami behawioralnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, edukowanie w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, zapewnianie dalszego wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
2. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
3. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
4. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby imprez integracyjnych, pozaszkolnych zajęć pozalekcyjnych, utworzenie placówki wsparcia dziennego, organizowanie wypoczynku przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy oraz przy współpracy z podmiotami niegminnym, w tym podmiotami ekonomii społecznej.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
7. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z podmiotami ekonomii społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, w tym inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
3. Wspieranie działań służących zwiększeniu dostępu mieszkańcom gminy do świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń specjalistycznych.
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, dalsze pozyskiwanie nowych inwestorów, rozwijanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych, wspieranie i promowanie przedsiębiorczości w tym małej i średniej.
2. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
3. Promowanie walorów turystycznych i wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki.
4. Kontynuowanie pracy z osobami ubogimi i bezrobotnymi oraz zagrożonymi utratą bezpieczeństwa socjalnego, obejmującej m.in. zachęcanie do aktywnych postaw, w tym motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych, edukowanie w celu poprawy ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym, promowanie samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
5. Dalsze wspieranie dzieci z rodzin ubogich, m.in. prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.

6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego, udział w realizacji programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych, promowanie samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
7. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i będących w kryzysie bezdomności, m.in. poprzez pracę socjalną, wsparcie finansowe i rzeczowe, pomoc w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, współpracę z ośrodkami wsparcia zapewniającymi schronienie.
8. W razie potrzeby podejmowanie działań na rzecz uchodźców, m.in. poprzez zapewnienie schronienia, poradnictwo, wsparcie finansowe, rzeczowe i w uzyskaniu zatrudnienia.
9. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych, treningowych i wspomaganych.
10. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
11. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i w kryzysie bezdomności, a także z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 5.:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (programy, akcje, kampanie); włączanie w ich realizację policjantów.
2. Kontynuowanie przez jednostki gminne i współpracy z mieszkańcami, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i podmiotami ekonomii społecznej na rzecz przeciwdziałania przestępczości.

3. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2026-2035.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy Lubsza, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubszy, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny w Lubszy, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu, Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu, niepubliczne i ponadgminne placówki oświatowe, w tym placówki ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, podmioty lecznicze, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, podmioty ekonomii społecznej udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i w kryzysie bezdomności, osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych

i współzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, obniżenie liczby przypadków przemocy domowej, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, zwiększenie dostępności kultury, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, dalszy wzrost aktywności gospodarczej w gminie, większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre OPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach i superwizji.
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
4. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Wspieranie tworzenia i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych oraz podejmowanie współpracy z ww. jednostkami.
3. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2026-2035.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy Lubsza, Urząd Gminy w Lubszy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej.

V. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubsza na lata 2026-2035 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- gminny program wspierania rodziny,
- program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań. Poniżej przedstawiono propozycję projektu przygotowanego w trakcie prac nad strategią.

Projekt 1.

Razem dla naszej społeczności – Szkoła jako centrum lokalnych działań	
nazwa projektu	Razem dla naszej społeczności – Szkoła jako centrum lokalnych działań
wnioskodawca projektu	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czepielowicach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Gminy Lubsza ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy ▪ Rada Rodziców ▪ Sołectwo Czepielowice ▪ Sołectwo Kościerzycy ▪ Sołectwo Śmiechowice ▪ Koła Gospodyń Wiejskich ▪ Ochotnicza Straż Pożarna Czepielowice ▪ Biblioteka Publiczna w Kościerzycach i Czepielowicach
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ włączenie szkoły w działania służące integracji społeczności lokalnej ▪ rozwijanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych wśród uczniów ▪ wspieranie rodzin i budowanie współpracy między szkołą a mieszkańcami wsi ▪ zachęcanie uczniów do działań wolontariackich i troski o otoczenie
beneficjenci projektu	Uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz mieszkańcy okolicznych miejscowości

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

VI. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubsza na lata 2026-2035 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2029,
- Strategia Rozwoju Gminy Lubsza na lata 2025-2035.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego

i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021-2027. Budżet dla Polski wynosi 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) i Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Około 60% funduszy z polityki spójności przekazanych zostanie do programów krajowych, m.in. z obszaru infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne w poszczególnych województwach.

Umowa Partnerstwa zakłada kontynuację realizacji dotychczasowych programów krajowych, szesnastu programów regionalnych oraz programów współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Program służy realizacji wsparcia na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu zakładają: wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, rozwój

potencjału instytucji i służb rynku pracy, wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Planowany budżet Programu wynosi 21,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej: 18 mld zł.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu wynosi 2,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej 2,4 mld zł.

Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 jest jednym z szesnastu programów regionalnych, służących finansowaniu inwestycji na terenie województw.

Kwota będąca w dyspozycji Opolskiego wynosi 966,6 mln euro i uwzględnia dwa źródła finansowania programu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (690,1 mln euro) i Europejski Fundusz Społeczny Plus (276,4 mln euro). Obszary interwencji w ramach EFRR obejmują: niską emisję i mobilność, efektywność energetyczną, gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę o obiegu zamkniętym, bioróżnorodność, dziedzictwo kulturowe, kulturę i turystykę, a w ramach EFS Plus – edukację przedszkolną, kształcenie ogólne, edukację włączającą, wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, profilaktykę zachowań społecznych dzieci i młodzieży, usługi zdrowotne dla osób starszych, usługi społeczne dla osób niesamodzielnych i opiekę długoterminową.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Dokument porządkuje kierunki interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje priorytety dotyczące rozwoju usług społecznych i włączenie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera priorytety dotyczące wspierania reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych i starszych w podmiotach ekonomii społecznej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje priorytety zakładające zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie w rozwoju profesjonalizacji i współdziałania podmiotów ekonomii społecznej współpracę międzysektorową), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera priorytety obejmujące kształtowanie wśród młodzieży pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i budowę marki ekonomii społecznej).

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2029 jest kluczowy dokumentem strategicznym, określającym cele polityki społecznej powiatu brzeskiego.

Cele operacyjne zakładają: zapobieganie i przeciwdziałanie marginalizacji i ekskluzji grup i osób zagrożonych, rozwijanie nowych instytucjonalnych form usług społecznych, w tym dla wsparcia i opieki nad dzieckiem, rodziną, osobami niepełnosprawnymi i starszymi, rozwijanie nowych form pracy socjalnej, wspieranie organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej i przekazywanie im do realizacji części zadań publicznych, wspieranie rozwoju samoorganizacji społecznej, podmiotów ekonomii społecznej oraz różnorodnych form samopomocy, wdrażanie Konwencji ONZ w Prawach Osób Niepełnosprawnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się oraz rozwijanie infrastruktury usług społecznych.

Strategia Rozwoju Gminy Lubsza na lata 2025-2035 jest podstawowym dokumentem strategicznym gminy, wyznaczającym kierunki jej rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Do kierunków działań w wymiarze społecznym i gospodarczym, istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu, zaliczono: zwiększenie zasobu kadrowego Ośrodka Pomocy Społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem

stanowiska asystenta rodzin, dołączenie do nierealizowanych dotychczas w gminie programów rządowych oferujących wsparcie z zakresu bezpłatnej opieki zdrowotnej osób z niepełnosprawnością lub/i seniorów oraz ich rodzin (jak np. Korpus seniora czy Opieka wytchnieniowa), popularyzację punktu konsultacyjnego oraz poszerzenie jego dotychczasowej oferty o warsztaty psychoedukacyjne lub/i zajęcia terapeutyczne kierowane do różnych grup społecznych (młodzieży, rodziców, osób współzależniowych, etc.), działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w zakresie przemocy, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, utworzenie Klubów Seniora na terenie gminy oferujących regularne aktywności adresowane do grupy wiekowej 60+, zwiększenie zasobu kadrowego specjalistów w placówkach edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem psychologów szkolnych, opracowanie i wdrożenia działań profilaktycznych z zakresu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży we współpracy z organizacjami pozarządowymi, poprawę infrastruktury i wyposażenia placówek szkolnych, wprowadzenie nowej, wysokiej jakości oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży – zarówno w obszarze sportu, nauki, jak i kultury, sztuki oraz życia społecznego (promocja wolontariatu), rozwój oferty zajęć cyklicznych Gminnego Ośrodka Kultury dla wszystkich grup wiekowych – dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, poszerzenie oferty wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się w cyklu rocznym we współpracy z organizacjami pozarządowymi, poprawę stanu technicznego budynków świetlic wiejskich i bibliotek wraz z uzupełnieniem niezbędnego wyposażenia (poprawa stanu technicznego zakładu również dostosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych poprzez moderowane działania sieciujące – spotkania służące wymianie informacji i doświadczeń oraz wzajemnemu wsparciu w zakresie pozyskiwania funduszy,

Za ważne uznano również budowę strefy ekonomicznej na terenie gminy, wsparcie lokalnych przedsiębiorców prowadzących działalność lub planujących jej rozpoczęcie w obszarze turystyki (w tym zakwaterowania) i gastronomii., wsparcie informacyjne i organizacyjne rolników oraz oferowanie pomocy w ubieganiu się o fundusze zewnętrzne na rozwój ekologicznych systemów zarządzania wodą, energią i glebą, zachowania bioróżnorodności oraz wprowadzania ekologicznych sposobów kontroli szkodników i źródeł nawożenia, gruntowną przebudowę i doposażenie Ośrodka wypoczynkowego „Floryda” w Kościerzycach, rozwój turystyki rowerowej poprzez wytyczenie i budowę ścieżek rowerowych oraz

wprowadzenie tzw. małej infrastruktury dla rowerzystów (stojaki na rowery, schowki rowerowe, wiaty rowerowe, stacje serwisowe oraz znaki i sygnały drogowe), rozwój turystyki konnej poprzez wsparcie promocyjne i organizacyjne stadnin oraz wytyczenie szlaków konnych, opracowanie unikalnej marki gminy oraz precyzyjnej strategii promocyjno-komunikacyjnej o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, wprowadzenie na obszarze wszystkich sołectw sieci szybkiego Internetu światłowodowego, inwestycje związane z poprawą oświetlenia gminy i z budową chodników, uporządkowanie miejsc parkingowych i otwarcie posterunku policji na terenie gminy, montaż monitoringu w newralgicznych miejscach przestrzeni publicznej oraz budowę obwodnicy obejmującej miejscowości Lubsza i Rogalice w ciągu drogi krajowej nr 39, a także doprowadzenie do powstania nowych połączeń transportu zbiorowego – zarówno w obszarze samej gminy, jak i poza jej granicami (połączenia z najbliższymi ośrodkami miejskimi), w tym również we współpracy z prywatnymi przewoźnikami.

VII. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubsza na lata 2026-2035 będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 22. Ramy finansowe strategii w latach 2026-2035 (w zł)

2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.	2030 r.
6.100 000	6.100 000	6.100 000	6.100.000	6.100.000
2031 r.	2032 r.	2033 r.	2034 r.	2035 r.
6.100 000	6.100 000	6.100 000	6.100.000	6.100.000

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2022-2024.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za 2024 r. oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 23. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2024 r.	wartość docelowa w 2035 r.
cel strategiczny 1		
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	1	11
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (0)	2 (2)
liczba osób objętych programami na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością	25	35
liczba osób korzystających z klubu seniora	0	45
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0	15
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	3
liczba osób z gminy objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej	0	30
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością	0	4
cel strategiczny 2		
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	10, 0, 0	10, 2, 3
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	36	55
liczba grup samopomocowych	0	1
liczba rodzin objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	11	15
liczba lokali w gminie dla osób doznających przemocy domowej	0	1
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	7	10
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	0	1
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	2	5

liczba osób skierowanych do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych	0	1
liczba rodzin objętych pracą socjalną	20	40
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (16)	1 (15)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	5	10
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	1
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	6	11
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka	0	2
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	0	1
liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) opieki zdrowotnej	40.574	40.000
liczba realizowanych programów zdrowotnych	0	1
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	1.086	1.200
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	112, 66, 7	100, 60, 7
liczba osób bezrobotnych w gminie	216	100
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	7	10
liczba uchodźców objętych wsparciem	0	0
liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych (oraz wspomaganych i treningowych)	36 i 14 (0 i 0)	38 i 16 (1 i 1)
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	10
liczba realizowanych i współrealizowanych programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym	0	1
liczba stwierdzonych przestępstw	19	20
liczba przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych (w zakresie przestępczości)	0	1
liczba inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa na drodze	1	3
cel strategiczny 3		
liczba podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych w gminie	0	1
liczba organizacji pozarządowych	36	40
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	1	5
liczba pracowników OPS-u (liczba pracowników socjalnych)	10 (3)	11 (4)
liczba pracowników OPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	9 (3)	10 (4)

Źródło danych: Urząd Gminy w Lubszy.

Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Zostanie ona przeprowadzona po zakończeniu realizacji dokumentu i ujęta w ramach poszerzonego o ewaluację raportu z wdrażania strategii za 2035 r.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i osłonowe przyznane w gminie w latach 2022-2024.....	14
Tabela 2. Kadra OPS-u w 2024 r.....	24
Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2022-2024.....	25
Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024	26
Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.....	28
Tabela 6. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2022-2024	28
Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2022-2024.....	29
Tabela 8. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	30
Tabela 9. Formy świadczeń udzielonych seniorom w gminie w latach 2022-2024	36
Tabela 10. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie.....	37
Tabela 11. Podmioty lecznicze realizujące świadczenia specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy	38
Tabela 12. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Brzegu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2021-2024.....	40
Tabela 13. Osoby* z orzeczoną niezdolności do pracy zamieszkałe w gminie, otrzymujące świadczenia wypłacane z ZUS** na koniec 2023 i 2024 r.	41
Tabela 14. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2022-2024	42
Tabela 15. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej	46
Tabela 16. Placówki oświatowe i opieki nad dziećmi do lat 3. w gminie.....	48
Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie	49
Tabela 18. Obiekty sportowe i rekreacyjne w gminie.....	50
Tabela 19. Podmioty ekonomii społecznej w gminie	52

Tabela 20. Przepiępstwa popełnione w gminie w 2024 r.....	55
Tabela 21. Analiza SWOT.....	73
Tabela 22. Ramy finansowe strategii w latach 2026-2035 (w zł)	100
Tabela 23. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	101

Wykresy:

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia	11
Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie.....	11
Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne.....	11
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne	11
Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)	12
Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2022-2024	13
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2022-2024	13
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty (w ha) w gminie ..	18
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2022-2024	19
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2024 r.....	19
Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w latach 2022-2024.....	20
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2022-2024	20
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	21
Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, w województwie opolskim i w kraju w latach 2022-2024 (w %)	22
Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2022-2024	34
Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2022-2024.....	34
Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2024 r. .	39
Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2024 r.....	39

Wykres 24. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2024 r.....	39
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2022-2024.....	44
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024	45
Wykres 27. Warunki życia w gminie	58
Wykres 28. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	59
Wykres 29. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	60
Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	61
Wykres 31. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	61
Wykres 32. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	62
Wykres 33. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?.....	62
Wykres 34. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	63
Wykres 35. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	63
Wykres 36. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	64
Wykres 37. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	64
Wykres 38. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	65
Wykres 39. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	66
Wykres 40. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	66
Wykres 41. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	67
Wykres 42. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?	67
Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?	68
Wykres 44. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy	69
Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	69

Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy.....	70
Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?	70
Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	71
Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	71
Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	72